

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Qəzalarla bağlı
qətləkim kimi
statistika:
333 ölü...
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20-22 iyul 2024-cü il Şənbə № 126 (8499) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

BRICS-dən sonra ŞƏT-ə üzvlük mesajı

Eksperte görə, Azərbaycanın hər iki təşkilatda müşahidəçi kimi üzlüyü Türkiyə ilə birgə verilmiş qərardır

yazısı səh.10-də

Kibercinayətkarlığa qarşı işçi qrup yaradıldı

yazısı səh.7-də

Bakıda taksilərin sayı 70 mindən 35 minə enib

yazısı səh.3-də

Azərbaycanın AŞ PA qərarının 7-ci ayı - payıza qədər qayıtmasalar...

yazısı səh.4-də

Lüksemburqun baş nazirinin Prezident Əliyevə vədi

yazısı səh.9-də

Zelenski nə vaxt istefa verə biləcəyini açıqladı

yazısı səh.11-də

İnternetin bahalaşan "benzini"...

yazısı səh.13-də

Erkən evlilik və ya "nənəm 13 yaşda ərə gedib" zehniyyəti

yazısı səh.15-də

Türkiyədə ev alanların sayı kəskin azaldı - zəlzələ qorxusu

yazısı səh.12-də

345 manatlıq ödənişi almaq üçün nə etməli?

yazısı səh.15-də

"Windows 10"-da nasazlıq dünyada problem yaratdı

yazısı səh.2-də

ERMƏNİLƏR RUSİYAYA QARŞI SAVAŞA HAZIRLAŞIR - ŞOK PLAN

Fransanın Ermənistana vəd etdiyi silahların əsl məqsədi üzə çıxdı; Azərbaycanı ittiham edən Makron Paşinyanla görüşdə nələri müzakirə edib?

yazısı səh.8-də

Parlamentdə ana müxalifət roluna onlar iddialıdır

Gözlənilir ki, YAP bu dəfə də 70-75 civarında deputat mandatı əldə etsin; bəs müxalifət partiyalarından kimlər...

yazısı səh.6-də

Roberta Metsola

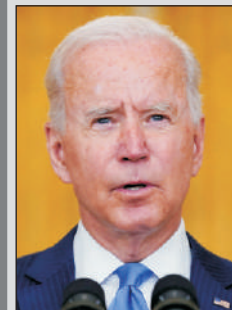
**Avroparlamentdəki
anti-Azərbaycan
spiker yenə iş
başında**

yazısı səh.4-də

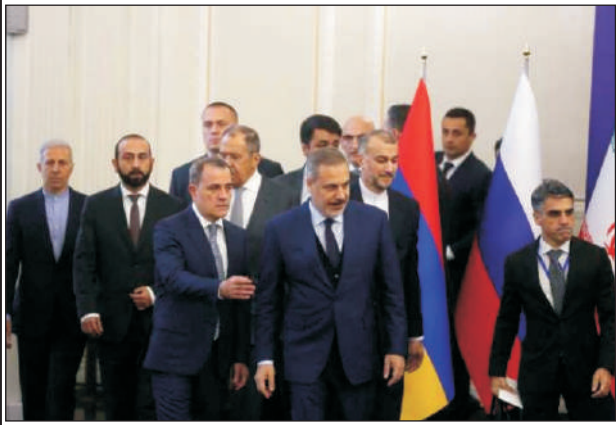
**Paşinyanın
Londonda
"dumana
düşməsinin"
əsas səbəbi**

yazısı səh.5-də

**Koronavirus
Baydeni
seçkidən
qoparır**

yazısı səh.11-də

Nazirlərin "3+3" formatındakı görüş yeri bəlli oldu

Xarici işlər nazirlərinin "3+3" formatında növbəti görüşü bu yaxınlarda Türkiyədə baş tutacaq.

Bunu İranın Ermənistandakı səfiri Mehdi Sobhani bildirdi.

O xatırladı ki, platformada iştirak edən xarici işlər nazirlərinin sonuncu iclası Tehrandə keçirilib.

Əlavə edək ki, "3+3" formatına Rusiya, İran, Türkiyə, Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstan daxildir.

Hələlik Ermənistan tərəfinin Türkiyədə planlaşdırılan görüşdə iştirak edib-etməyəcəyi məlum deyil.

Bir qayda olaraq, Gürcüstan son vaxtlar platformanın iclaslarını boykot edir və qeyd edir ki, Rusiya Cənubi Osetiya və Abxazıyanı işğal altında saxladıqca, Tiflis bu görüşlərdə iştirak etməyəcək.

FIFA reytingi: Azərbaycan 111-ci yerdə

FIFA milli futbol komandalarının reytingini yeniləyib <https://inside.fifa.com/fifa-world-ranking/men>. İlk beşlikdə Argentina, Fransa, İspaniya, İngiltərə, Braziliya yığmaları yer alır.

İran 20-ci, Ukrayna 25-ci, Türkiyə 26-cı, Rusiya 33-cü, Özbəkistan 61-ci, Gürcüstan 70-ci, Ermənistan 97-ci, Belarus 99-cu, Qırğızıstan 102-ci, Tacikistan 103-cü, Qazaxıstan 109-cu, Estoniya 123-cü, Litva 135-ci, Latviya 137-ci, Türkmənistan 144-cü, Moldova 152-ci pillədədir.

Azərbaycan 210 milli arasında 111-ci yerdə göstərilir.

FIFA reytingi oyunların əhəmiyyəti, rəqiblərin oyuna qədər olan mövqeyi nəzərə alınmaqla əldə edilən nəticələr əsasında tərtib edilir.

Rəsmi yoldaşlıq oyununun əmsali ən azı 5, ən çoxu 10, beynəlxalq turnirdə oyunun minimum əmsali 15, maksimum əmsali 60-dır.

Əsas və əlavə vaxtda qələbə 1 xal, penalti seriyasında qələbə 0,75 xal, həmin seriyada məğlubiyyət 0,5 xaldır.

Bərdə-Şuşa marşrutu açılacaq

Qarabağda şəhərlərarası və şəhərlərdaxili sərnişindaşıma-ları üçün işlər gedir. İlk olaraq Laçın, Şuşa, Xankəndi şəhərlərinin nəqliyyat təminatı tərəfimizdən hazırlanıb.

Bu barədə mobillik sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı keçirilən brifinq zamanı Azərbaycan Yeriüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) İdarə Heyətinin sədri Anar Rza-yev bildirib. O qeyd edib ki, Qarabağın nəqliyyat planına uyğun olaraq müsabiqələr də elan edilib: "Bakı-Laçın marşrutunu da müsabiqəyə çıxarmışıq və artıq fəaliyyətə başlayacaq. Bundan başqa, Bərdə-Xankəndi və Bərdə-Şuşa marşrutlarının açılması da nəzərdə tutulur. Şuşa Ağdam marşrutlarından əlavə yeni marşrutlar da istifadəyə veriləcək".

"Windows 10"da nasazlıq dünyada problem yaratdı

İyulun 19-da "Windows 10" əməliyyat sistemində yaranan nasazlıq global miqyasda ajiotaja səbəb olub.

Dünyanın bir çox hava yolları şirkətlərinin fəaliyyətində fasilələr yaranıb. Rabitə problemləri səbəbindən "United Airlines", "American Airlines" və "Delta Airlines" kimi böyük aviashirkətlər uçuşları dayandırılıb.

Məlumatla görə, London birjasının fəaliyyəti pozulub, İsrail, Almaniya və Avstraliyanın IT sistemlərində problem yaranıb. MS 365 ofis proqram sistemində də nasazlıq baş verib və buna görə də bütün dünyada istifadəçilər şəxsi cihazlarının işləməsindən şikayət ediblər.

Səhər saatlarında "Microsoft" şirkəti nasazlığın aradan qaldırıldığını bildirib. İddialara görə, "Microsoft" sistemlərində nasazlığın kibermüdafiə xidmətləri göstərən "CrowdStrike" şirkətinin proqram təminatının yenilənməsində baş vermiş xəta nəticəsində yaranma ehtimal var.

Mətbuat Türk Hava Yollarında da böyük qlobal nasazlıq səbəbindən uçuşların dayandırılmasından yazır.

"Windows 10" əməliyyat sistemi ilə işləyən cihazlarda baş verən global nasazlıq Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunun fəaliyyətinə təsir göstərməyib. "Bakı aeroportunun əməliyyatları "Amadeus" sistemi üzərindən həyata keçirilir ki, bu da hazırda aeroportun fasiləsiz fəaliyyətini təmin edir", - açıqlamada bildirilir.

Qeyd edək ki, yaranan nasazlıq Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportundan uçuşlar həyata keçirən əksər aviashirkətlərin işinə də təsir göstərməyib. Bununla belə, yaranan problem "Flynas" aviashirkətinin Ər-Riyad-Bakı-Ər-Riyad marşrutu üzrə uçuşunu ləğv etməsinə səbəb olub.

Bundan əlavə, nasazlıq "Wizz Air Abu Dhabi", "Kuwait Airways" və "Turkish Airlines" kimi aviashirkətlərin fəaliyyətinə təsir etsə də, bu gün üçün planlaşdırılmış bütün uçuşlar həyata keçirilir.

Bundan əlavə, nasazlıq "Wizz Air Abu Dhabi", "Kuwait Airways" və "Turkish Airlines" kimi aviashirkətlərin fəaliyyətinə təsir etsə də, bu gün üçün planlaşdırılmış bütün uçuşlar həyata keçirilir.

Həsən bəy Zərdabi mükafatı Elşad Paşasoya təqdim olundu

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi (AJB) Milli Mətbuatın 149-cu illik dönməsi münasibətilə **Həsən bəy Zərdabi** adına mükafatın təqdimatını edib. [Musavat.com](http://musavat.com) bildirir ki, 2024-cü ildə mükafata 6 media nümayəndəsi layiq görülüb. Beləliklə, Müsəllim Həsənov (İctimai Televiziya) "XX yüzillik, faktlar, hadisələr, insanlar" televiziya layihəsinə, Zöhrə Əliyeva ("Mədəniyyət və Culture" jurnalı) "XX yüzillik, faktlar, hadisələr, insanlar" televiziya layihəsinə, Nadir Məmmədli (AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu) mətbuatda ana dilinin problemləri ilə bağlı aktual yazı və çıxışlarına görə, "Mətbuatda ölkənin ictimai-siyasi həyatının mühüm aspektlərini işıqlandıran yazılarına görə" "Yeni Üsəvat" Media Qrupun əməkdaşı Elşad Paşasoy, regionda aparılan böyük quruculuq işlərindən bəhs edilən məqalələrinə görə AJB Şərq Zəngəzur təşkilatının sədri Qafqaz Əvəzoğlu, "On yeddi illik mücadilə. Azərbaycanda sovet işğalına qarşı milli müqavimət hərəkatı (1920-1937)" və "Erməni terroru və Qriqoriyan kilsəsi" kitablarının müəllifi, "Xalq qəzeti"nin əməkdaşı, "1875.az" xəbər portalının baş redaktoru Anar Turan mükafatlandırılıblar.

Mükafatları AJB-in sədri, "Ayna-Zerkalo" qəzetinin rəhbəri Elçin Şıxlı, Əməkdar jurnalist, professor Qulu Məhərrəmi, "Yeni Nəsil" Jurnalistlər Birliyinin və "PressKlub"un rəhbəri Arif Əliyev, "Şərq" qəzetinin baş redaktoru, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Aşırlı sahiblərinə təqdim ediblər. E.Şıxlı, Q.Məhərrəmi, A.Əliyev, Y.Məmmədli çıxışlarında qalibləri təbrik ediblər, mətbuatımızın bu günü, sabahı ilə bağlı dəyərli fikirlərini söyləyiblər.

Təltif edilən media nümayəndələri Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinə təşəkkür ediblər. Xatırladaq ki, "Zərdabi" mükafatı 1990-cı illərin sonlarında Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin o zamankı sədri, mərhum jurnalist Hacı Hacıyevin təşəbbüsü ilə təsis olunub.

Onu da əlavə edək ki, mükafatlandırma mərasimində Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin yeni üzvlərinə də vəsiqələr təqdim olunub. Əməkdaşımız Elşad Paşasoya AJB-nin üzvlük vəsiqəsini qurumun sədri Elçin Şıxlı təqdim edib, uğurlar arzulayıb.

Musavat.com

Bu il 22 nəfərə professor elmi adı verilib

Bu ilin I yarısında 125 nəfərə elmi adı verilib.

Bu barədə Azərbaycan Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasından məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, həmin dövrdə 103 nəfərə dosent elmi adı verilib. Həmin elmi ad üçün müraciət edən 16 nəfərə isə imtina cavabı gəlib.

Bundan başqa, ilin I yarısında 22 nəfərə professor elmi adı verilib, 3 nəfərə isə imtina cavabı gəlib.

Bakı-Sumqayıt yolunda ağır qəza - 2 nəfər ölüb

Bakı-Sumqayıt yolunda iki nəfərin ölümü ilə nəticələnən yol qəzası olub.

"Report"un yerli bürosu xəbər verir ki, Bakı istiqamətində hərəkət edən "Mercedes" markalı avtomobil yol kənarındakı ağaca çırpılıb.

Hadisə nəticəsində avtomobildəki sərnişinlərdən ikisi ölüb.

Birinci sinfə qəbul prosesi ilə bağlı valideynlərə çağırış

Mayın 1-dən start verilən 2024-2025-ci tədris ili üzrə uşaqların I sinfə elektron qəbulu prosesi hazırda davam edir.

Bu barədə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, hazırda ölkə üzrə bütün ümumi təhsil müəssisələrində Azərbaycan və digər bölmələr üzrə sərbəst qaydada məktəb və müəllim seçimi aparılır:

"Bu günə qədər ümumilikdə 122 min uşaq I sinfə qəbul edilib. 2024-2025-ci tədris ili üçün birinci sinfə qəbulu proqnozlaşdırılan məktəbyaşlı uşaqların sayı ilə qeydiyyatdan keçənlərin sayında fərq müşahidə edilir".

"Tədris ili yaxınlaşdıqca ümumi təhsil müəssisələrində uşaqların qeydiyyatının aparılması, sənədləşmə işlərinin dəqiq və vaxtında başa çatdırılması baxımından bu mərhələnin əhəmiyyətini nəzərə alaraq bildiririk ki, övladlarının 2024-2025-ci tədris ili üzrə I sinfə elektron qəbulu prosesini həyata keçirmək istəyən valideynlər mektəbequl.edu.az saytı vasitəsilə şəxsi kabinet yaradaraq məktəb və müəllim seçimi edə bilərlər", - deyir məlumatda qeyd edilib.

Cari ilin altı ayı ərzində respublikanın avtomobil yollarında qeydə alınan yol qəzalarında ölənlərin sayı ötən illə müqayisədə 54 nəfər azalaraq 333, xəsarət alanların sayı isə 71 nəfər azalaraq 598 olub.

BDYPİ-dən bildirilib ki, qeydə alınan yol qəzalarının növləri sırasında piyadavurma, toqquşma, mane vurma, aşma hadisələri üstünlük təşkil edib.

"Hadisələrin baş vermə səbəblərinə gəldikdə isə avtonəqliyyat vasitələrini yüksək sürətlə idarəetmə, qarşıdan gələn nəqliyyatın hərəkət zolağına çıxma və ötmə qaydalarının pozulması faktları daha çox qeydə alınıb" - məlumatda deyilir.

Qəzalara əsas səbəb nədir?

Yol nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Elməddin Muradlı "Yeni Müsavat"a deyib ki, sürücülərin yorğunluğu, yuxusuzluğu yollarda dəhşətli qəzalara yol açır, problem yaradır: "Tələskənliyə yol verirlər. Təsəvvür edin, adam ailəsi ilə istirahətə gedir, 90-lıq yolu 140 sürür. Axı hara tələsirsən? Qəza bir andır. Baş verdisə, ömür getdi. Azərbaycanın ən ucqar rayonuna normal sürətlə yarım saatdan çox fərq eləmir, təqribən 15-20 dəqiqə fərq edir. Bu 15 dəqiqəyə görə ölməyə dəyərmə? Kiminsə həyatını təhlükəyə atmağa dəyərmə? Çox lazımsız hərəkətlərdir, sürücülər çox tələsirlər. Yollarda əks istiqamətə çıxanlar, sürət həddini aşanlardır. Ötmə manevr qaydalarını pozanlardır. Başqası ötmə əməliyyatına çıxanda kimlərsə qəsdən ona mane olur. Məsələn üçün, üz-üzə gəlirlər, baxır ki, bunun yoluna çıxır, ötmə əməliyyatı aparır. O istəsə, sürəti azaldıb yol verə bilər ki, ötməni başa çatdırsın. Amma bəzi insanlar var, sanki qatildir. Sürəti artırır, həmin adamı qəzaya salırlar. Bədbəxtlik ondadır ki, o adam düşünmür ki, bununla üz-üzə gəlir. Bir anlıq səhv manevr etsə, elə onun özü ilə toqquşacaq. Dəfələrlə olub, üz-üzə toqquşmalar zamanı 5-6 nəfər birdən qəzada ölür. Hamısı bax belə məsuliyyətsiz insanların törətdiyi xətərlərin ucubatından baş verən qəzalardır. Qəzalarının əksəriyyətinin səbəbi sürət həddinin aşılması və sürücülərin sükan arxasında yətməsi, sükan arxasında telefonla istifadə halları üzündən baş verir".

Elməddin Muradlı deyib ki, digər tərəfdən də daşıyıcı şirkətlərin Azərbaycanla ölkədaxili marşrut avtobuslarında taxoqrafların tətbiqi məsələsinə yanaşması da son nəticədə ortaya qorxunc statistika çıxarır. Taxoqrafların ölkədaxili marşrut avtobuslarında quraşdırılması təcili şəkildə həll edilməlidir. Bundan sonra

belə qəzaların qarşısının alınması üçün əməli tədbirlərin görülməsi xeyli asanlaşacaq.

Elməddin Muradlı deyir ki, Bakıda illərdir fəaliyyət göstərən "Rent a car" şirkətləri taxoqraflardan istifadə edir və qəzaların qarşısını bu yolla alırlar. Mexanizm də çox sa-

qeydiyyatını aparır. Əgər nəqliyyat vasitəsi sürət həddini aşarsa, bu da qeydə alınır. Sürücü yuxulu halda ardıcıl nəqliyyat vasitəsini idarə edərsə, bunu da izləmək mümkün olur. Təcili olaraq taxoqrafların quraşdırılması üçün tədbirlər görülməlidir".

olan şirkətlər qanunun tələbini yerinə yetirmək üçün hərəkətə keçməlidirlər. Uzaq yola çıxan sürücülər tez bir zamanda mənzil başına çatmaq üçün sürət həddini aşırırlar və nəticədə Qazaxda baş verən dəhşətli qəza kimi olaylar meydana çıxır. Düzdür, hazır-

Qəzalarla bağlı qətləmin kimi statistika: 333 ölü...

Ekspert: "Təsəvvür edin, adam ailəsi ilə istirahətə gedir, 90-lıq yolu 140 ilə sürür"

dədir: "Vətəndaş şirkətdən avtomobili kirayəyə götürür. Həmin avtomobilin harada olduğunu, saatda neçə kilometr və hansı sürətlə hərəkət etdiyi şirkətin dispetçerləri tərəfindən izlənilir. Sürücü sürət həddini aşarsa, ona zəng vurub xəbərdarlıq edirlər. Hətta sürücü xəbərdarlığa məhəl qoymasa, dispetçer nəqliyyat vasitəsinin mühərrikini öz kompüterindən söndürmək imkanına malikdir. Əvvəllər beynəlxalq sərnişin və yükdaşıma ilə məşğul olan şirkətlərə taxoqrafdan istifadə etmək qanunla tələb olunurdu. Taxoqrafsız nəqliyyat vasitələri beynəlxalq daşımalara buraxılmırdı. Son vaxtlar sərnişin avtobuslarının iştirakı ilə baş verən dəhşətli sonluqlu yol nəqliyyat hadisələri qanunvericiliyin dəyişilməsinə səbəb oldu. "Yol hərəkəti haqqında" Qanuna edilən son dəyişikliklərdə sərnişindaşıma ilə məşğul olan bütün növ avtobuslarda və yük maşınlarında taxoqrafların quraşdırılması nəzərdə tutulur. Taxoqrafların quraşdırılmasının məqsədi belə hadisələrin qarşısının alınması, sürət həddinin aşılması və s. məsələlərə nəzarət mexanizmini təmin etməkdir. Nəqliyyat vasitəsi nə vaxt işə salındı, neçə kilometr yürüş etdi, sürücü sükan arxasında neçə saat olub və s.

Elməddin Muradlının sözlərinə görə, "Yol hərəkəti haqqında" Qanunda taxoqrafların ölkədaxili sərnişin və yük daşıma ilə məşğul olan şirkətlərin nəqliyyat vasitələrində quraşdırılması məcburidir. "Azərbaycan Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti sərnişindaşıma sahəsinə cavabdeh qurumdur. Ölkədə gecə sərnişin daşınması qadağan olunub. Amma vətəndaşların gecə reyslərinə ehtiyacları qalır. Məcbur olub avtovağzallardan kənar fəaliyyət göstərən fərdi avtobus sürücülərinin xidmətlərindən istifadə edirlər. Nəticə də göz qabağındadır. Bu məsələləri nəzarətdə saxlamaq üçün qanuni fəaliyyət göstərən avtobuslara taxoqraflar quraşdırılmalı, bundan sonra gecə reyslərinə icazə verilməlidir. Tələb varsa, təklif də həmişə olacaq. Qanuna dəyişiklik edilib, amma rayonlararası, uzaq səfərlərə çıxan avtobuslara hələ də taxoqraf quraşdırılmayıb. Quraşdırılan taxoqraflar isə hansısa aksesuar kimi avtobuslarda yer tutur, işlək vəziyyətdə deyil. Qanun yeni qəbul olunub, görünür, lazımi səviyyədə icrası bir müddət vaxt aparacaq. Bu işin təşkili Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə həvalə olunub. Sərnişindaşıma ilə məşğul

da radar sisteminin təkmilləşdirilməsi aparılır. Qanunlar qəbul olunur, amma icra mexanizmi illərlə işlənməmiş qalır. Qanuna dəyişikliklər edildə, icrası ilə bağlı da qeydlər olur. Qanuna dəyişiklik edildə icra mexanizminin işlənilməsi üçün 3 ay müddət nəzərdə tutulub. Həmin müddət çoxdan ötüb. Müvafiq dövlət qurumları işlərinə səhlənkar yanaşırlar. Düşünür ki, taxoqrafların tətbiqi ilə bağlı daşımaçı şirkətlərin üstünə düşəcəklər, şirkət gedib alacaq, quraşdıracaq. Buna kim nəzarət edəcək kimi suallar da ortaya çıxacaq. Ona görə də qanunu qəbul etməzdən əvvəl icra mexanizmi də düşünülməli, Azərbaycan kosmosa peykinə çıxarılıb. Ölkəmizdə GPS sistemi daha müəmməl və işlək olmalıdır. Qanunlara dəyişikliklər texnologiyaların tətbiqini nəzərdə tutduqda bu məsələyə bir qədər ləng, həvəssiz yanaşırlar. Qeyri-ciddi münasibət son nəticədə qəzaların qarşısının alınmasında problemlərini həll olunmamasına gətirib çıxarır. Qanuna dəyişikliklər vaxtında edilir, amma icrası təmin edilmir ki, insanlar qəzalarda dünyalarını dəyişməsinlər".

✎ **EİSƏN MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda taksilərin sayı 70 mindən 35 minə enib

"Həyata keçirilən tədbirlər və qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi nəticəsində taksi fəaliyyətində xidmət keyfiyyətinin yüksəlməsi müşahidə edilir". Bu barədə rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov məlumat verib.

O bildirib ki, Bakıda taksilərin sayı 67-70 mindən 35 minə enib: "Qanunla müəyyən edilmiş kimi yaşı çox olan avtomobillər artıq taksi xidmətlərindən kənarlaşdırılıb. Bu avtomobillər taksi aqreqatorlarının sistemindən çıxarılıb".

AYNA sədri Anar Rzayev isə əlavə edib ki, həyata keçirilən tədbirlərin əsas məqsədi ictimai nəqliyyatın təşviqi və şəxsi minik avtomobillərindən istifadəni azaltmaqdır: "Bu dövrdə 200 avtobus təmir edilərək xidmətə verilib, yeni marşrut xətləri açılıb, ümumilikdə 560 avtobus ictimai nəqliyyat sistemində əlavə edilib".

Paytaxta 160 ədəd elektrikli avtobus gətiriləcək

Xətlərə buraxılması üçün 160 ədəd elektrikli avtobusun idxal edilməsi nəzərdə tutulub. Bu barədə mobillik sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı keçirilən brifinq zamanı Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) İdarə Heyətinin sədri Anar Rzayev bildirib. Onun sözlərinə görə, bundan əlavə daha 200 ədəd avtobusun təmir edilərək sərnişindaşıma-ya qaytarılması nəzərdə tutulub.

Anar Rzayev bildirib ki, Bakı-Sumqayıt yolunda, Ş. Bəldəbəyli, Füzuli və Haqverdiyev küçələrində yeni zolaqlar istifadəyə verilib. Hazırda 23 küçə və prospektə təxminən 66 km xüsusi zolaq mövcuddur.

İdarə Heyətinin sədri qeyd edib ki, Gənclik Koroğlu Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzi istifadəyə verilib. Koroğlu m/s-nin cənub çıxışında və 28 May m/s qarşısında yeni Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzlərinin təşkili istiqamətində işlər aparılır.

Velosiped yoluna girən sürücüyə nə cəza veriləcək?

Azərbaycanda avtobus zolaqları və velosiped yollarından digər nəqliyyat vasitələrinin qanunsuz istifadə etməsinə görə inzibati tənbeh tədbiri müəyyən edilib.

Bu barədə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinə (AYNA) istinadən xəbər verir.

Məlumatla görə, bu inzibati xətələrin hər biri 100 manat cərimə və əlavə olaraq 2 balla qiymətləndirilir.

Həmçinin ilk dəfə olaraq ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələrinin dayanacaq meydançası və ya ictimai nəqliyyatın dayanacaq yeri yol nişanlarından 15 metrə az yaxınlıqda digər nəqliyyat vasitələrinin dayanması və yaxud durması ilə əlaqədar bal tətbiq olunur.

Piyada təhlükəsizliyi və rahatlığının artırılması, mikromobillik vasitələrinin maneəsiz hərəkətinin təmin edilməsi məqsədilə ilk dəfə olaraq nəqliyyat vasitələrinin şəkildə dayanmasına və ya durmasına görə altmış manat cərimə və 2 bal inzibati tənbeh tədbiri müəyyən edilir.

Avropa İttifaqı ölkələrində keçirilən seçkilərdən sonra Avropa Parlamenti Baş Assambleyası Strasburqda toplanıb. Belə ki, 720 millət vəkili qatıldığı iclasda növbəti 5 il üçün Avropa Parlamentinə sədr seçilib.

Hazırkı prezident, Avropa Xalq Partiyasının namizədi Roberta Metsola ilə Sol Qrupdan olan ispaniyalı deputat İrene Montero arasında seçim edən deputatların mütləq əksəriyyəti Metsolaya səs verib. Qapalı səsvermədə Metsola 562, Montero isə 61 səs toplayıb.

Onu da qeyd edək ki, R.Metsola bundan əvvəl də Avroparlamentin sədri olan da dəfələrlə Azərbaycana qarşı qətnamələrin qəbulunda fəal rol oynayıb. Avroparlamentin Azərbaycana qarşı qətnamələri illərdir davam edir. Yeni seçkilərə ərəfəsi də ölkəmizə qarşı qərəzli qətnamələr qəbul edildi. Bu ilin 7 fevralda növbədənənar prezident seçkilərini müşahidə etmək üçün Avropa Parlamentinə dəvət göndərilmədiyi halda, qurum "Azərbaycandakı seçkiləri müşahidə etməyəcəyi ilə bağlı" absurd açıqlama yaymışdı. Nəzərə almaq lazımdır ki, Avropa Parlamentində Azərbaycana qarşı yekdil mənfi rəy də mövcud deyil. Anti-Azərbaycan istərisinin arxasında yalnız bir qrup parlamentari dayanır. Əsasən Fransa-nı, qismən də Almaniya və bir-iki cırdan dövlətləri təmsil edən həmin deputatlar erməni diasporu ilə əlaqəli, yaxud Avropada mövcud olan islamafob, irqçi, səlibçi və türkofof dairələrin nümayəndələridir. Yeni bu o deməkdir ki, Avropa strukturlarının Azərbaycana münasibəti dəyişməyəcək. Ən azından, Avroparlamentin münasibəti dəyişməyəcək. Çünki AP-yə yeni seçkilərdən sonra da R.Metsolanın vəzifəsi dəyişmədi. Doğrudur, Avropa Parlamentinin qərarlarının, nəin-

ki Azərbaycana, heç AI üzvü olan ölkələrə belə ciddi təsiri yoxdur. Amma yalan və saxta iddialardan ibarət qərarlarla, bəzən "ürək bulandıra bilər". O baxımdan, Avropa Parlamentinin Azərbaycana münasibətində dəyişiklik gözlənilirmi? Al-nin Cənubi Qafqaz üzrə yeni xüsusi nümayəndəsi Azərbaycanla münasibətləri necə qura-caq?

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu regionda Azərbaycanla normal münasibətlər qurmadan uğur qazanmaq mümkün deyil: "Avropa Birliyi təsisatlarının Azərbaycana qarşı qərəzli mövqeyinin nə vaxtsa dəyişəcəyini gözlənilmir. Qərb artıq on illərdir ki, Azərbaycana qarşı belə bir mövqe formalaşdırıb. Qərbin bəlli oyun qaydaları var və hər bir ölkəni özünün oyun qaydalarına tabe etdirmək istəyir. Demokratik dəyərləri əlində silah edib, kiçik ölkələri özündən asılı vəziyyətə salmaq, Qərbin xarici siyasətinin fəlsəfəsidir. Azərbaycan isə müstəqil dövlət kimi Qərbin oyun qaydalarını qəbul etmir. Bu Azərbaycanın öz haqqıdır. Bu səbəbdən Avropa Birliyi və onun təsisatları ilə Azərbaycan arasında daimi bir gərginlik yaşanır. Lakin Avropa Birliyi çox yaxşı anlayır ki, Cənubi Qafqazda Azərbaycanın indiki durumu ilə barışmaqdan dolayı yol yoxdur. Bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazın söz sahibi olan ölkəsidir. Bu regionda Azərbaycanla normal münasibətlər qurmadan uğur qazanmaq müm-

Avroparlamentdəki anti-Azərbaycan spiker yenə iş başında

kün deyil. Azərbaycan iqtisadi cəhətdən müstəqil və heç kimdən asılı olmayan bir ölkədir. Azərbaycan bu gün Avropanın enerji təchizatında yer almış və gələcəkdə ona yaşıl enerji ixrac edəcək bir ölkədir. Bütün bunların ortada olması səbəbindən, Qərb Azərbaycana müxtəlif yollarla təzyiqlər edərək onunla "dil tapmağa" çalışır. Lakin Azərbaycan hökuməti onun daxili işlərinə kobud müdaxilənin qarşısını qətiyyətlə alır. Belə bir durumda Qərbin Azərbaycanla "Avropa standartlarının" tələblərində bəzi kompromislərə getməkdən başqa yolu qalmır. Bir sözlə, bu əməkdaşlığa heç

vaxt son verilməyəcək və eyni zamanda münasibətlərdəki gərginlik də heç vaxt bitməyəcəkdir".

Deputat Bəhruz Məhərrəmov Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü təmin etməsi ilə Qərb təsisatlarının barışmadığını qeyd etdi: "Azərbaycan Respublikası Avropa strukturları ilə bərabər hüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətlərin inkişafında maraqlıdır və bu istiqamətdə ötən dövr ərzində davamlı siyasi kurs yürüdü-lüb. Bu da çox təbii, çünki, məsələn Avropa İttifaqının təsisatlarında yanaşsaq, Avropa İttifaqı Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşı, o cümlədən ən böyük ixrac tərəfdaşdır. İdxal tərəfdaşları sırasında isə Avro-

pa İttifaqı ikinci yerdə dayanır. Eləcə də digər Avropa strukturları ilə Azərbaycan arasında effektiv və səmərəli əməkdaşlıq modelləri qurulub. Bu gün Azərbaycanın aralarında Avropa İttifaqının tam hüquqlu üzvləri də olmaqla qoca qitənin 10-dan artıq dövləti ilə strateji tərəfdaşlıq münasibətləri qurulub. Eləcə də Azərbaycan Prezidentinin zamanında reallaşdırdığı infrastruktur layihələri Azərbaycana imkan verir ki, Avropa dövlətlərinin enerji təhlükəsizliyində və dolayısı ilə milli təhlükəsizliyində əhəmiyyətli rol üstələsin. Lakin, təəsüflər olsun ki, münasibətlərin effektiv axarı, habelə ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin genişlənmə bilən perspektiv inki-

şaf imkanlarına baxmayaraq bir sıra Avropa təsisatları Azərbaycanla münasibətləri ayır-ayrı şəxslərin, o cümlədən qrupların maraqlarına qurban verməkdədir. Xüsusən, Azərbaycanın Vətən müharibəsində və antiterror tədbirlərində böyük zəfərlərinin ardınca regionda münaqişəyə maraqlarının təmini üsulu kimi baxan Qərb imperalizmi və bu qismində Avropa strukturları Azərbaycanın beynəlxalq hüququn aliliyini təmin edərək özünün ərazi bütövlüyü və suverenliyini bərqərar etməsi, habelə separatizm son qoymasını fərqli məzmununda şərh edərək ölkəmizə qarşı total hücumlar həyata keçirməyə başlamışlar. Heç şübhəsiz ki, müşahidə olunan bu siyasi kurs bütövlükdə Avropa strukturlarının özlərinin maraqlarına uyğun deyil. Görünən odur ki, bu strukturlarda, ələlxüsus Avropa Parlamentində möhkəmlənən erməni diasporu fəalları, o cümlədən erməni əsilli milyarderlərin təsir imkanları əhəmiyyətli rı-çaq kimi çıxış etməkdədir. Həmçinin bir sıra Avropa strukturları, o cümlədən Avropa Parlamenti və Avropa Şurası Parlament Assambleyasında Fransanın ciddi təsir imkanlarının mövcudluğu bu strukturların Azərbaycana münasibətdə davranışlarına əhəmiyyətli dərəcədə mənfi yön verməkdədir. Bu mənada, Avropa strukturlarına qeyd olunan subyektlərin təsirləri neytrallaşdırılmayana qədər bu strukturlarda kimin hansı vəzifə tutmasının və kimin vəzifəsi dəyişməsinin o qədər də önəmi yoxdur".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın AŞ PA qərarınının 7-ci ayı - payıza qədər qayıtmasalar...

Siyasi ekspert: "Təşkilat öz yanaşmasını dəyişməyəcəksə, bizim onların "yaxasından asılmağa" ehtiyacımız yoxdur"

Azərbaycan nümayəndə heyətinin Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) ilə əməkdaşlığı və təşkilatda iştirakını qeyri-müəyyən müddətə dayandırmaq qərarının 7 ayı tamam olur. Yada salaq ki, yanvarın 22-də nümayəndə heyəti bununla bağlı bəyanat verib.

AŞ PA-da Azərbaycan nümayəndə heyəti üzvlərinin etimadnamələrinin qəbul edilməməsi barədə avropalı deputatların çağırışlarından sonra bu qərar elan olunub. O vaxtdan ötən müddətdə Avropa Şurası Nazirlər Komitəsi Azərbaycan nümayəndə heyətinə dair məsələni bir neçə dəfə müzakirə edib.

Prezident İlham Əliyev də bu müddət ərzində bir neçə dəfə AŞ PA-nın Azərbaycana qarşı qərəzli və çirkin kampaniya apardığını vurğulayıb.

AŞ PA-da Azərbaycana qarşı qərəzli və çirkin kampaniyanın aparıldığını deyən dövlətimizin başçısı bu cür yanaş-

manın nümayəndə heyətimiz üçün dözülməz olduğunu vurğulayıb. Bu ədalətsizliyə qarşı bir sıra ölkələrin parlamentləri tərəfindən mövqenin ifadə olunduğunu qeyd edib.

Dövlət başçısı Azərbaycan nümayəndə heyətinin AŞ PA-da hüquqlarının bərpa

olunmayacağı təqdirdə, Azərbaycanın Avropa Şurası və Avropa İnsan Haqları Məhkəmə-sində iştirakı məsələsinə yenidən baxılacağını da bildirib.

Bes bu müddət ərzində Strasburqla anlaşma yolunda hansısa danışıqlar oldu mu? Qurumun payız sessiyasına

qədər Azərbaycanın nümayəndə heyətinin fəaliyyəti bərpa olunmasa, daha sərt addımlar mümkündür mü?

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, AŞ PA-nın bu qərarı Avropa strukturlarında Azərbaycan əleyhinə kampaniyanın tüğyan etdiyi

bir dövrdə verildi. 2024-cü ilin əvvəllərində demək olar ki, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin xidmətini çıxmaq şərtilə, bütün Avropa strukturları Azərbaycanın əleyhinə qərarlar verirdilər. Avropanın bu total qaralama kampaniyası ölkəmizin 2023-cü ilin sentyabrındakı antiterror tədbirlərindən sonra başladı: "Göz qabağında idi ki, "möhtərəm" avropalılar Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsindən heç məmnun qalmamışdılar. AŞ PA da məhz bu motivlər altında Azərbaycan nümayəndə heyəti barədə uyğunsuz qərar verdi. AŞ PA, Avropa Parlamenti və ATƏT-in Demokratika Təsisatları İnsan Hüquqları Bürosu sanki Azərbaycana qarşı bir mərkəzdən idarə olunurlar. Məqsəd guya Qarabağın bir ovuc keçmiş erməni sakinlərinin müdafiəsi adı altında əslində Azərbaycanı təzyiqlər göstərməkdir. Azərbaycanın bir neçə dost ölkələri açıq buna etiraz etdilər, Azərbaycanın nümayəndə heyətinin mandatının bərpasını istədilər. Türkiyənin, Macarıstanın, Serbiyanın bu yöndə dəstəyi unudulmazdır. Lakin AŞ PA-da Azərbaycana, təəssüf ki, hələlik fərqli münasibət görmürük. Səbəb odur ki, ümumən Avropa strukturlarının Azərbaycana münasibəti obyektivliyə doğru

hələ dəyişməyib və Azərbaycana münasibəti çox hallarda Fransadan və bəzi başqa qeyri-dost ölkələrdən asılı vəziyyətdədir. Əslində Azərbaycan barədə qərarı AŞPA yox, Fransa, Hollandiya və Almaniya verirlər. Avroparlamentə yeni seçkilərdən sonra onun yeni formalaşan rəhbərliyinin də Azərbaycana münasibətində pozitiv bir dəyişiklik təəssüf ki, hiss olunmur. Elə bu da deməyə əsas verir ki, AŞ PA-nın yaxın vaxtlarda Azərbaycana münasibətinin dəyişəcəyi ehtimalı zəifdir".

Ekspert qeyd etdi ki, AŞ PA öz yanaşmasını dəyişməyəcəksə, bizim onların "yaxasından asılmağa" ehtiyacımız yoxdur: "Nümunə- "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramı Azərbaycana ədalətsiz oldu və buna cavab olaraq onunla əlaqəyə demək olar ki, çoxdan fasilə verib. İndi də AŞ PA ilə bağlı Azərbaycan hər cür radikal qərar vermək haqqı var. Onu da deyək ki, AŞ PA Azərbaycana həm də Rusiya ilə münasibətlərdən çıxış edərək təzyiq göstərir. Təbii ki, Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərini dəyişməyəcək. Bu amil də AŞPA-nın Azərbaycanla bağlı qərəzli siyasəti hələ davam etdirəcəyini deməyə əsas verir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Dumanlı Albionda - Londonda keçirilən tədbirdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdən imtina etməsi ilə bağlı reaksiyalar davam edir. Yada salaq ki, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev Avropa Siyasi İcmasının London-da keçirilən tədbiri çərçivəsində Ermənistanla Azərbaycan arasında görüşün baş tutmamasının səbəbini açıqlayıb.

“Avropa Siyasi İcmasına ev sahibliyi edən Böyük Britaniya tərəfindən belə bir görüşün keçirilməsi təklifi ilə çıxış edilmişdir və bunun Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Ermənistanın baş naziri arasında baş tutmuş görüş formatında olması təklif olunurdu. Amma Ermənistan tərəfi bundan imtina etdi. Belə ki, görüşün əvvəlində Britaniya baş nazirinin iştirakı, sonra isə görüşün Azərbaycan və Ermənistan arasında davam etməsi formasında olmalı idi. Ermənistanın bu görüşdən imtina etməsini biz onun dialoqdan və sülh gündəliyinin irəli aparılmasından geri çəkilmək niyyətinin bir təzahürü kimi qiymətləndiririk. Müxtəlif platformalarda Ermənistan sülh haqqında danışıdığı halda sülh gündəliyinin irəli aparılmasına xidmət edən görüşdən imtina etməsi heç bir halda başa düşülən deyildir və beynəlxalq ictimaiyyət özü bunu dəyərləndirməlidir ki, Ermənistan əslində dialoq imkanlarını qiymətləndirmək, irəli aparmaq əvəzinə bundan imtina edir. Biz Böyük Britaniyanın belə bir sülh təşəbbüsünü öz tərəfimizdən yüksək qiymətləndiririk” deyərək, H.Hacıyev bildirdi.

Böyük Britaniyanın Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə dair rəsmi mövqeyi də hər zaman beynəlxalq hüquq prinsiplərinə əsaslanıb. Tərəfdaş ölkə hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıyıb. Qırx dörd günlük Vətən müharibəsi dövründə də Böyük Britaniya obyektiv münasibət sərgiləyib. İki ölkə arasında siyasi münasibətlərimizin yüksək səviyyədə olması iqtisadi münasibətlərə də müsbət təsirini göstərib. Böyük Britaniya Azərbaycan iqtisadiyyatına ən çox investisiya yatan ölkədir. Bu ölkə 2023-cü ilin sonunadək Azərbaycan iqtisadiyyatına ümumilikdə 83 milyard dollar sərmayə qoyub. 2023-cü ildə Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 790 milyon dollardan çox olub. Cari ilin yanvar-may aylarında isə ticarət dövriyyəsinin həcmi 140 milyon ABŞ dollarından artıq olub ki, bu da 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10 faizdən çoxdur.

Paşinyanın imtinasının Böyük Britaniyanın müharibə zamanı tutduğu ədalətli mövqeli ilə əlaqəsi varmı? Ermənistan rəhbərinin Prezident İlham Əliyevlə görüşməyə üzü yoxdur, yoxsa son aylar xüsusilə ABŞ rəsmilərinin İrəvana müntəzəm səfərləri Ermənistan rəhbərini ürəkləndirib?

tan rəhbərini ürəkləndirib?

Siyasi təhlilçi Sona Əliyevanın sözlərinə görə, Ermənistan rəhbərliyinin, xüsusən, işğalçı ölkənin baş nazirinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdən imtina etməsi onun yox, Qərbdəki havadarlarının beyninin məhsuludur: “Nikol Paşinyan sadəcə olaraq, Sorosun əmrini yerinə yetirir. Bu da o deməkdir ki, Ermənistan müstəqil siyasət

ra səbəblər görür: “Erməni baş nazir Nikol Paşinyan Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması ilə bağlı ikili oyun oynayır. Bir tərəfdən sülh razılaşmasının tezliklə imzalanmasına hazır olduğunu bəyan edir, digər tərəfdən isə bundan qaçır. Ölkəsini NATO silahları ilə silahlandırır, militarizasiya siyasəti yürüdür. Ermənistan həqiqi sülhə nail olmaq istə-

də, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həmişə bütün formatlarda və görüşlərdə Paşinyanın üzərində siyasi və psixoloji üstün mövqeyinin onu indiki daxili böhran dövründə bir qədər də çətin vəziyyətə salacağından ehtiyat olunmasıdır. Çünki belə görüşlərdən sonra Ermənistan da rəqibləri tərəfindən Paşinyana qınaq və hücumlar artır. Erməni baş nazir müzakirə

Paşinyanın Londonda “dumana düşməsinin” əsas səbəbi

Ermənistan rəhbərinin Prezident İlham Əliyevlə görüşməyə üzü yoxdur, yoxsa son aylar xüsusilə ABŞ rəsmilərinin İrəvana müntəzəm səfərləri Ermənistan rəhbərini ürəkləndirib?

yürütmək və sülhə töhfə vermək iqtidarında deyil. Bu da gələcək həftələrdə və ya aylarda Qərbin diktəsi ilə yenedən gərginliyin yaranmasına səbəb ola bilər. Görünür, Ermənistan yenedən silahlanma yolunu tutub və Azərbaycana qarşı işğalçı zehniyyətdən hələ də əl çəkməyib. Nikol Paşinyan heç şübhəsiz ki, Böyük Britaniyanın 44 günlük müharibə və ondan sonrakı proseslərdə Azərbaycanın yanında olmasını həzm edə bilmir. Əgər bu görüş ABŞ və ya Fransada baş tutsaydı, o zaman Ermənistan tərəfi qaçaq bu görüşə gələrdi. Görünür, Hindistan, Fransa və Yunanıstanın dəstəyi İrəvana yeni qol-qanad verib. Amma bütün bunlar yeni realitələri dəyişməyəcək. Azərbaycan azad etdiyi torpaqlara əbədi qayıdıb. Görünən odur ki, payız-qış kampaniyasında Ermənistan Azərbaycana qarşı növbəti təxribatlara hazırlaşır. Bu görüşdən imtina da həmin təxribatlara hazırlığın bir ismarığıdır. Bu baş verərsə, Ermənistan adlı müstəqil dövlətin mövcudluğu da sual altına düşə bilər. Qərbin bundan sonrakı proseslərdə hansı mövqə sərgiləyəcəyi çox maraqlı olacaq. Çünki Qərb regionda sülh olmasını dilə gətirir. Ermənistanın son addımı isə sülhdən yayınmadır”.

AMP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov bu görüşün baş tutmamasında bir s-

yırsə, bütün formatlardan və danışıqlar üçün əlverişli olan fərsətlərdən imtina etməməlidir. Avropa Siyasi Birliyinin tədbirində hər iki dövlət başçılarının görüşməsi və danışıqlar aparması sülh gündəliyinin irəli aparılması üçün çox yaxşı imkan idi. Lakin məlum olduğu kimi, Paşinyan həmin görüşə maraq göstərmədi. Bunu mən bir sıra amillərlə izah edərdim. Bildiyiniz kimi, Birləşmiş Krallıq dünyada, o cümlədən, Avropada sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasında xüsusi rol oynayır. Qərbdə böyük nüfuz və təsirə malikdir. London keçmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı obyektiv mövqə sərgiləməyə çalışırdı və beynəlxalq hüquq normalarını əsas tutaraq Bakının halı sayırdı. 44 günlük ikinci Qarabağ müharibəsində də haqqı nəhaqq vermədi. Londonla Bakı arasında çox sıx iqtisadi-ticarəti və siyasi əlaqələr mövcuddur. Böyük Britaniya ilə Fransa arasında həmişə rəqabət olub. Hətta eyni birlik və bloklarda təmsil olunsalar da, Paris və London nüfuz uğrunda barışmaz mövqə sərgiləyiblər. Fikrimcə, Paşinyanın Böyük Britaniyada və onun vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdən imtina etməsinin səbəblərindən biri Fransanın Paşinyana təzyiqidir. Paris istəməz ki, London təşəbbüsü əl-alsın. Digər səbəblərdən biri

olunacaq məsələlərin detallarını da, Azərbaycanın prinsipial mövqeyini də bilir. Bəhanə və manevretmə imkanları demək olar ki qalmadığından o, açıq müzakirələrdən qaçır. Son dövrlər Birləşmiş Ştatların Ermənistanla diqqətini artırması, yüksək rütbəli rəsmilərin İrəvana intensiv səfərləri və verdiyi bəyanatların da Paşinyanın görüşdən imtinasına təsiri ola bilər. Səbəb hər nə olursa-olsun Paşinyanın görüşdən imtina etməsini Azərbaycan tərəfi haqlı olaraq onun dialoqdan və sülh gündəliyinin irəli aparılmasından geri çəkilmək niyyətinin bir təzahürü kimi qiymətləndirib. Beynəlxalq ictimaiyyət gördü ki, Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sülh və təhlükəsizliyin əldə olunmasına Ermənistan maneədir və onun bu hərəkətlərinin arxasında Paris dayanır. Rəsmi İrəvanın sülh sazişinin tezliklə bağlanmasına hazır olduğu barədə səsləndirdiyi bəyanatlar da dünyada özünü sülhpərvər göstərməklə aldadıcı mahiyyətdən başqa bir şey deyil. Azərbaycan bütün platforma və tribunallarda dialoqa hazır olduğunu və sülhə maraq göstərdiyini ifadə edib. Ermənistanın yanlış mövqeyi tutduğu xətt təkə region üçün deyil, ümumi Avropa təhlükəsizlik arxitekturasına zərərli”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Prezident İlham Əliyev Böyük Britaniya kralı ilə görüşdü

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Oksfordda keçirilən Avropa Siyasi Birliyinin zirvə toplantısında Böyük Britaniya Kralı Çarlz Filip Artur Mauntbatten-Vindzor ilə görüşüb.

Bu barədə Böyük Britaniyanın Bakıdakı səfirliyi xüsusi paylaşım edib.

Paylaşımnda görüşdən foto verilib və bu sözlər yazılıb: “Avropa Siyasi Birliyinin liderləri sammitində Prezident üçün kral qarşılama. Hər şeyin təzəsi, dostun köhnəsi”.

Rusiyalı ekspert erməni baş nazirə “peşka” dedi

Erməni tərəfinin Londonda Azərbaycanla danışıqlardan imtina etməsi özünü baha qiymətə satmaq oyunudur.

Axar.az xəbər verir ki, bunu “Moskva-Bakı”ya sahibəsinə Müasir Dövlət İnkişafı İnstitutunun direktoru, politoloq Dmitri Solonnikov deyib.

“Ötən ilin sonunda Avropa Siyasi Birliyinin Qranadada keçirilən sammitində Paşinyan, Avropa Şurasının rəhbəri və Fransa prezidentinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə iştirakdan imtina edən Azərbaycan Prezidentinin sərt mövqeyini çox yaxşı xatırlayırdı. Onda Əliyev sadəcə olaraq zirvəyə getmədi. Ermənistanın görüşü ləğv etməklə, xüsusən də Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin görüşünü açmalı olan Böyük Britaniyanın yeni baş nazirinin kuratorluğundan imtina etməklə nəyi sübut etmək istədiyini söyləmək çətin”,- Solonnikov qeyd edib.

Ekspertin fikrincə, bu, Qərbin növbəti oyunudur:

“Dəfələrlə qeyd etdiyim kimi, Paşinyan Cənubi Qafqazda Qərb oyununda sadəcə bir peşkadır. Ona nə deyirlərsə, o da edir. Başqa bir şey mümkün deyil. Paşinyanın Britaniya səfəri ilə bağlı kadrlardan indiyə qədər onun arvadı ilə birlikdə London ətrafında gəzintilərini görmüşük. Amma Azərbaycan manipulyasiya ediləcək rəqib deyil”.

Şahramanyanın gizli toplantısı

2023-cü ilin sentyabrında ləğv olunmuş separatçı-terorçu rejimin sonuncu üzdnəraq “prezident”i Samvel Şahramanyanın təşəbbüsü ilə rejimin İrəvandakı nümayəndəliyində “artsax” hakim “elitası” nümayəndələrinin iştirakı ilə qapalı iclas keçirilib.

“Hərparak”ın yaydığı məlumata görə, Şahramanyan həmvətənlərini siyasi fikir ayrılıqlarından asılı olmayaraq birlik nümayiş etdirməyə çağırıb, çünki bu gün o, hakimiyyətin hədəfindədir, sabah hər kəs o hədəfdə ola bilər: “Çıxış xüsusilə “Vahid Vətən” partiyasının başqanı Samvel Babayana ünvanlanıb. O, çıxışında siyasi qüvvələrini vəziyyətlə bağlı düzgün məlumatlandırmadıqlarını əsaslandıraraq və əks ittihamlar səsləndirib ki, siz həmrəy olsanız, bu partiyanın başqanı olacaqsınız, qüvvələrimizi küncə sıxışdırma bilməyəcəklər. Sonra o, yaxın gələcəkdə birlik ideyasını həyata keçirmək üçün aktiv addımlar atacağını açıqlayıb. İştirakçılar başa düşüblər ki, Samvel Babayan artsax vətəndaşlarının birliyi şüarı altında Ermənistanın qarşından gələn siyasi proseslərdə iştirak etmək məqsədi daşıyır”- erməni nəşri belə yazır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının təmsilçisi Siyavuş Novruzov mediaya açıqlamasında hakim partiyanın seçkiyə iddialı qatıldığını söyləyib: “YAP 125 namizədlə seçkiyə qatılır. Hər bir namizəd üçün də bərabər şərait yaradacaq. YAP-ın namizədlərinin sənədləri sabaha Seçki Dairələrinə təqdim ediləcək. Partiyamızın deputatlığa iddialı şəxslərinin sırasında ciddi dəyişikliklər var. Amma partiya öz namizədlərini yüz faiz səviyyəsində də dəyişə bilməz. Burada təcrübə və digər amillər nəzərə alınır. Namizədlərin irəli sürülməsi deputatın fəaliyyəti dövründə olan qiymətləndirməyə uyğun aparılıb”. Gözlənilir ki, YAP bu dəfə də 70-75 civarında deputat mandatı əldə etsin.

Ölkədə qeydiyyatda olan 26 siyasi partiyanın 25-i seçkidə iştirak qərarı verib. Siyasi təşkilatlar namizədlərini irəli sürməyə başlayıb.

Bəs, müxalifət partiyalarından kimlər hansı sayda namizəd verib, ana müxalifət olmağa kimlər iddialıdır?

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, bütün dairələri əhatə edəcək sayda çox namizədlə çıxış etməmək qərarına gəliblər. Bu qərara uyğun olaraq da AMİP 12 dairədən deputatlığa namizəd irəli sürüb: “Əlavə olaraq bizim Naxçıvandan və Gəncədən partiya üzvlərimiz öz təşəbbüsləri ilə namizədliklərini irəli sürüblər. Yeni faktiki olaraq 14 namizədlə seçkidə iştirak edirik. Gözləntilərimiz böyükdür və iddialarımız da var. Parlamentdə ana müxalifət partiyası olaraq fəaliyyət göstərməyi hədəfləyirik. Amma təbii ki, bunu zaman göstərəcək. Seçici hansı qərarı verəcəksə, ona müvafiq də fəaliyyətimiz davam edəcək. İstənilən halda, AMİP-in parlamentdə təmsil olunması uğrunda mübarizəyə qoşulmuşuq”.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa isə bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi partiya hələ bir namizəd irəli sürüb: “Partiya üzvlərinə də öz könüllü seçimləri ilə namizədliklərini irəli sürməyi tövsiyə etmişik. Amma hər hansı bir məcburiyyət yoxdur. Parlamentdə də ana müxalifət olmağa iddialı deyilik”.

REAL Partiyasının sədr müavini Natiq Cəfəri qeyd etdi ki, sənədlərini seçki komissiyasına təqdim edən və imza vərəqələri götürən ilk qurumdurlar: “Bölgələrdə daxil, Bakı şəhəri ilə birlikdə 13 dairədən namizədimiz var. Təbii ki, namizədlərin sayının ilk baxışda az olmasının əsas səbəbi resurslarla bağlıdır, maddi resurslarımız da məhduddur. Biz ancaq qələbəyə çox id-

Parlamentdə ana müxalifət roluna onlar iddialıdır

Gözlənilir ki, YAP bu dəfə də 70-75 civarında deputat mandatı əldə etsin; bəs müxalifət partiyalarından kim neçə namizədlə seçkiyə gedir?

dialı namizədlərin irəli sürülməsi qərarını verdik. Əslində isə partiyada namizəd olmaq üçün 80 nəfərə yaxın müraciət var idi. YAP-dan sonra ikinci yeri tutub ana müxalifət olmaq şansımız kifayət qədər yüksəkdir. Ümid edirik ki, bu seçkilərin nəticəsində parlamentdə ən çox yer qazanan ikinci partiya REAL olacaq”.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev bildirdi ki, 8 namizədləri sənədlərini Dairə Seçki komissiyalarına təqdim edib: “İlk növbədə məqsədimiz parlament partiyası olmaqdır”.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə qeyd etdi ki, 40 nəfərdən yuxarı namizədlə seçkiyə qatılıblar: “İmza toplama prosesini həyata keçiririk. Əgər demokratik, ədalətli seçki olarsa, biz iddialıyıq ki, parlamentdə deputatların sayına görə ikinci yeri tutan partiya biz olarıq. Bu da o demək olacaq ki, ana müxalifət partiyası AĞ Partiya olacaq. Cəmiyyətdə nüfuzumuz, partiyamıza insanların müsbət reaksiyası bizə əsas verir ki, seçicilərin ən çox səs verdiyi partiyalardan bir olaq. Rəy sorğuları da bunu deyir. Amma seçkilərin necə olacağını dəqiq deyə bilmərəm”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə bildirdi ki, 10-a yaxın namizəd irəli sürüblər: “Azad Vətən Partiyası

partiya kimi seçkilərdə ilk dəfə iştirak edir. Amma Qarabağ Azadlıq Təşkilatı olaraq təcrübəmiz var. Seçkilərdə müəyyən parametrlər var ki, onları gözləməliyik. Maliyyə imkanları, üzvlərimizin seçkilərdə iştirak etmək təcrübəsi, imza toplama prosesi, seçkinin isti yay ayına düşməsi və bu kimi məsələləri nəzərə alaraq biz bir qədər az sayda namizədlə seçkidə iştirak etmək fikrimiz var. İştirak etmək insanların sayı çoxdur. 50 nəfərdən artıq adam təkidlə müraciət edirlər ki, namizəd olmaq istəyirlər. Amma biz realığa baxırıq. Seçki qərarımız prosesini idarə etməlidir. Bu elə də asan məsələ deyil. Bütün bu məsələləri nəzərə alaraq təxminən 10-a yaxın namizədlə kifayətlənmək qərarına gəldik. Əksəriyyəti sənədlərini dairə seçki komissiyalarına təqdim ediblər. İmza vərəqələrini alanlar da var. Mən də vərəqələri aldım və artıq imza toplama kampaniyasına başlamışıq. Təbii ki, parlamentdə təmsil olunmaq seçkidə bir nömrəli vəzifəmizdir. İmkan olarsa, iki-üç namizədimiz seçilsə, ana müxalifət olmaq istəyerdik. Amma həm istək, həm imkanlara nəzər salmaq lazımdır. Partiyalar arasında gərgin rəqəbat var. İstənilən halda, əsas hədəfimiz parlamentdə təmsil olunmaqdır”.

Ədalət Hüquq və Demokratiya Partiyasının sədr müavini Niyaməddin Ordu-

xanlı isə bildirdi ki, bu günə qədər 20 namizədin sənədləri partiyanın qərarına əsasən, Dairə Seçki komissiyalarına təqdim edilib: “Biz bütün imkanlarımızı səfərbər edib bu dəfə parlamentdə daha çox mandat əldə etməyi düşünürük. Maksimum çalışacağıq ki, Milli Məclisində nəhayət müxalifət fraksiyasının yaranmasına nail olaq. Mümkün qədər çox deputat yeri qazanmağı hədəfləmişik. Böyük bir seçki kampaniyası aparacağıq. Mədəni, sivil, əxlaqlı seçki kampaniyasını həyata keçirmək istəyirik. Çalışacağıq ki, Ədalət Hüquq və Demokratiya Partiyası bu dəfə parlamentdə ana müxalifət olsun. Çünki biz bilirik YAP çox güclü imkanlara, resurslara malikdir. Onların təxminən 1 milyona yaxın üzvü var, qalib Ali Baş Komandan Yeni Azərbaycan Partiyasının sədridir. Biz düşünürük ki, parlamentdə mütləq müxalifət fraksiyası olmalıdır. Biz buna nail olmağa çalışırıq”.

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının Aparat rəhbəri Samir Əsədli isə bildirdi ki, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası növbədənəknar seçkiyə start verilən kimi prosesə qoşulub. Artıq 64 dairədən partiyanın namizədi irəli sürülüb: “Namizədlərin arasında ziyalılar, xanımlar və gənclər var. Bunların arasında artıq imza yığanlar

da var, imza toplama mərhələsini başa vurub vərəqələri təhvil verən də. Hər bir namizədimiz iddialıdır, bütün hallarda qərarı Azərbaycan insanı, seçici verəcək. Və xalqın səs verməsi ilə müəyyən olunsun. Biz də daha çox mandat əldə etməyə çalışırıq, bunun üçün səy göstəririk”.

Deputat Razi Nurullayevin rəhbərlik etdiyi Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini Məhəmməd Əsədullazadə isə bildirdi ki, Milli Cəbhə Partiyası seçkilərə 45 namizədlə gedir: “Əlbəttə hədəfimiz qalib olmaqdır. Seçicilərin dəstəyini alacağıma inanırıq. Partiya sədri Razi Nurullayev müxalifət olaraq parlamentdə problemləri qaldırır. Hesabatlılıq tələb edib. Partiya bir deyil, daha bir neçə müxalifət olaraq parlamentin işinə də xidmət etmiş olar. Bu istiqamətdə iş aparırıq. Milli Cəbhə partiyası olaraq parlamentdə ana müxalifət missiyasını yerinə yetirməyə hazırıq”.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fərəc Quliyev isə bildirdi ki, seçkiyə 11 namizədlə qatılıblar. Ana müxalifət olmağa isə iddiaları yoxdur.

Müsavat Partiyası isə 34 namizədlə seçkiyə qatıldığını elan edib.

Haqq Ədalət Partiyası (HƏP) isə seçkilərdə 9 namizədlə iştirak edəcək.

Mövcud qanunvericiliyə görə ölkə üzrə birməndatlı seçki dairələrinin 60-dan çoxunda namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına müxtəlif media subyektlərində ödənişsiz efir vaxtı və təbliğat materiallarının dərci üçün yer ayrılır.

Ancaq yuxarıda əldə etdiyimiz rəqəmlərdən belə aydın olur ki, hazırda Yeni Azərbaycan Partiyasından və Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasından başqa heç bir siyasi təşkilat 60-dan çox dairədən namizəd irəli sürməyib. YAP 125 seçki dairə-

sindən namizədlərini açıqlayıb. VHP isə 64 namizəd irəli sürüb. VHP-nin qeydə alınacaq namizədlərinin sayı 60-dan aşağı olarsa bu o deməkdir ki, ödənişsiz efir vaxtı qazanan yeganə partiya YAP olacaq.

Bu arada məlum olub ki, Milli Məclisin bir sıra müstəqil deputatları sentyabrın 1-də keçiriləcək parlament seçkilərində iştirak edib-etməmək barədə qərar qəbul ediblər.

Yazıçı, Əməkdar jurnalist Aqil Abbas 85 saylı Füzuli-Ağcabədi seçki dairəsindən namizəd olacaq. O, bundan əvvəl də Ağcabədi-Füzuli seçkidə dairəsindən deputat seçilib. İndiyədək 4 dəfə deputat seçilən Aqil Abbas beşinci dəfə namizədliyini irəli sürəcək.

Azər Kərimli də seçkilərdə iştirak etmək qərarı verib. O, 111 saylı Zaqatala-Balakən seçki dairəsindən namizədliyini irəli sürüb. Azər Kərimli indiyədək 5 dəfə Qaxdan deputat seçilib.

4 dəfə deputat seçilən Rüfət Quliyev isə bu dəfə namizəd olmayacaq. O, sonuncu dəfə 73 saylı Lənkəran şəhər seçki dairəsindən mandat qazanıb.

Xanım deputatlardan Nigar Arpadari və Könül Nurullayeva da seçkidə iştirak edəcəklər. Onlar müvafiq olaraq 7 saylı Səbail və 24 saylı Nizami birinci seçki dairələrindən namizəd olacaqlar. Hər ikisi VI çağırışda ilk dəfə deputat olublar.

İqtisadçı deputat Vüqar Bayramov 84 saylı Füzuli seçki dairəsindən namizədliyini irəli sürüb.

VI çağırış Milli Məclisin digər deputatı Sahib Aliyev isə 93 saylı Ağdaş seçki dairəsindən namizədliyini irəli sürüb.

Rasim Musabəyov da seçkidə iştirak edəcək. İndiyədək 3 dəfə deputat seçilən politoloq bu dəfə 18 saylı Nərimanov - Nizami - Binəqədi seçki dairəsindən namizəd olacaq.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“Azərbaycan Milli Mətbuatı-149” adlı tədbir keçirildi

Mətbuatımız Həsən bəy Zərdabinin əsasını qoyduğu bünövrə üzərində sürətli inkişaf yolu keçib və uğurlar qazanıb

● yulun 19-da Bakıda “Azərbaycan Milli Mətbuatı-149” adlı tədbir keçirilib. Audiovizual Şuranın, Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDIA) və Mətbuat Şurasının birgə təşkilatçılığı ilə reallaşan tədbir dövlət himnimizin səsləndirilməsi, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olmuş Vətən övladlarının xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Tədbirdə çıxış edən Medianın İnkişafı Agentliyinin Müşahidə Şurasının sədri, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) İdarə Heyəti sədrinin müavini Dağbəy İsmayilov bildirib ki, 149 il bundan əvvəl Azərbaycan dilində “Əkinçi” qəzeti işıq üzü görüb. “Əkinçi” qəzetini ərsəyə gətirən, onun həm redaktoru, həm də nəşri olan Həsən bəy Zərdabi böyük bir bünövrə qoyub. Sonrakı 149 ildə Azərbaycan mətbuatı çətinliklərə baxmayaraq, həmin bünövrə üzərində sürətli inkişaf yolu keçib və uğurlar qazanıb.

“Azərbaycan mediasının inkişafında Ulu Öndər Hey-

dər Əliyevin çox böyük xidmətləri olub. Ümummilli Lider hakimiyyətinin həm birinci, həm ikinci dövründə daim mediaya diqqət və qayğı göstərüb. O, həqiqətən jurnalistlərlə dost olub, mətbuatın inkişafına öz töhfəsini verib.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Vətən müharibəsində qalib gəldi, Zəfər çaldı. Müharibə dövründə də Azərbaycan mətbuatı üzərinə düşən vəzifəni çox layiqincə yerinə yetirdi, müharibə həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırdı, bu işdə böyük uğurlar əldə etdi. Azərbaycan mətbuatı bu gün də uğurlu tərəqqi yolundadır”, - deyə o əlavə edib.

Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid qeyd edib ki, 149 il əvvəl Həsən bəy Zərdabinin başladığı yol Azərbaycanın gələcək taleyinə böyük təsirlər göstərib. Məhz Həsən bəy Zərdabi və “Əkinçi” qəzetindən başlanan yol sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ya-

ranmasına aparıb çıxardı. O bildirib ki, sovet dövründə də Azərbaycan jurnalistləri ana dilimizin saflığının qorunub saxlanması böyük rol oynayıblar. Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ sovet vaxtında Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə jurnalistikaya, söz azadlığına böyük önəm verirdi. Müstəqillik illərində də biz bunun şahidi olmuşuq. Azərbaycanda uzun illərdən bəri mövcud olan senzuraya 1998-ci ildə Ümummilli Liderin Sərəncamı ilə son qoyuldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin başladığı mətbuata dəstək siya-

səti Prezident İlham Əliyevin dövründə də uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın müstəqil mətbuatına dəstək məsələsində dəfələrlə fikirlərini bildirib. “Media haqqında” yeni Qanunun qəbulu, Medianın İnkişafı Agentliyinin yaradılması bu nümunələrdən biridir.

Audiovizual Şuranın üzvü Bəxtiyar Qaraca isə jurnalistikanın dəyişməz dəyərlərindən söz açaraq deyib: “Bu dəyərlər obyektivlik, həqiqətə, fakta sədəqətdir. Vaxt var idi ölkəmizdə cəmi bir televiziya və radio mövcud idi. İndi isə onlarla televiziya, radio və digər mətbuat

orqanları var. Audiovizual Şura informasiya daşıyıcılarının bol olduğu bir vaxtda qanunla hüququn imkan verdiyi qədər tənzimləmələr aparmağa çalışır”.

Tədbirdə çıxış edən Medianın İnkişafı Agentliyinin Müşahidə Şurasının üzvü Vüqar Zifəroğlunun sözlərinə görə, Azərbaycan mətbuatı tarixi həm qururverici, həm də şərəfli hadisələrlə zəngindir. Bu tarix milli kimliyin formalaşması, maarifçilik hərəkatı və mədəni inkişaf ilə sıx bağlıdır. Bu tarixə nəzər salsaq görürük ki, milli mübarizə və milli özünüdərk

AÇIQLAMA!

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Prezident və ailəsinin adından yayılan materiallar saxtadır

“Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və ailə üzvlərinin adından guya vətəndaşların hansısa investisiya proqramına vəsait qoymağa təşviq edilməsi barədə bir sıra saxta sosial şəbəkə hesablarında paylaşılan materialların saxta (“fake”) məlumat olduğunu bildiririk”.

Bu barədə Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rəhbərlik və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin açıqlamasında bildirilir.

“Azərbaycanın informasiya agentliklərindən birinin veb-saytının tərtibatını imitasiya edərək hazırlanmış saxta “müsaibə” dezinformasiya mahiyyəti daşıyır və ölkəmizin informasiya mühitini çirkləndirməyə yönəlmis sistemli dezinformasiya hücumlarının tərkib hissəsidir. Cəmiyyəti yalnız rəsmi mənbələrin verdiyi məlumatlara inanmağa, jurnalistləri, ictimai fəalları bu kimi hallara qarşı hər zaman prinsiplilik nümayiş etdirməyə, saxta və yalan məlumat əsaslı kampaniyaların vüsət aldığı bir şəraitdə sayıq olmağa çağırırıq. Saxta material, habelə onun mənbəyi barədə müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin edilməkdədir”, - açıqlamada deyilir.

prosesində olduqca əhəmiyyətli rol oynayan jurnalistikanın hər zaman öz mövqeyi ilə seçilib. “Bu gün ölkəmizdə media ilə bağlı davamlı və sistemli işin getdiyinin şahidi olmağdayıq. Müstəqilliyimizin ilk illərindən Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə başlayan medianın inkişafı sahəsində əldə edilən uğurlar bu gün onun siyasi kursunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev tərəfindən daha da sürətli və dinamik hal alıb. 1998-ci ildə senzuranın ləğvi ilə əhəmiyyətli dönüş yaşamış jurnalistikamız “Media haqqında” yeni qanunlarla daha da inkişaf edir”, - deyə V.Zifəroğlu diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə, həmçinin Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin Media təhlil şöbəsinin müdiri Səbinə Seyidova, Agentliyin Media dəstək layihələri və strateji planlaşdırma şöbəsinin müdiri Mehriban Məmmədova, “AzerGold” QSC-nin nümayəndəsi çıxış ediblər.

Daha sonra Media İnkişaf Agentliyi tərəfindən “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” mövzusunda təşkil edilmiş müsabiqənin və “MEDİAlab” layihəsi çərçivəsində keçirilmiş Kreativ Media Bakı məzmun müsabiqəsinin nəticələri elan olunub, qaliblər mükafatlandırılıb.

□ “Yeni Müsavat”

Kibercinayətkarlığa qarşı işçi qrup yaradıldı

Koordinasiyalı işlərin görülməsi məqsədilə qısa zamanda təkliflər hazırlanacaq və aidiyyəti üzrə təqdim ediləcək

Kibertalamalara qarşı mübarizədə birgə fəaliyyətin təşkili, hadisələrə çevik reaksiya verilməsi və qabaqlayıcı işlərin görülməsi üçün Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Kibercinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları və bankların nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu yaradılacaq.

DİN-dən verilən məlumata əsasən, bu barədə qərar nazirliyin Kibercinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsi, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı, “Azərbaycan Banklar Assosiasiyası”nın birgə təşkilatçılığı və ölkədə fəaliyyət göstərən bankların nümayən-

dələrinin iştirakı ilə bank kartlarından kibertalamalara dair aktual problemlərin müzakirə edilməsi məqsədilə təşkil olunan işçi görüşdə qəbul edilib.

Tədbirdə çıxış edən DİN-in Kibercinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Emil Mehdiyev kibertalama və kiberdələduzluq hallarının qarşısının alınması üçün bank-maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Kibermaarifləndirmə sahəsində aparılan profilaktik tədbirlərdən söz açan Baş İdarə rəisi bu sahədə işlərin daha da gücləndirilməsi üçün birgə səylərin artırılmasının və qarşılıqlı əlaqənin yüksək səviyyəyə çatdırılmasının əhəmiyyətini qeyd edib.

İclasda çıxış edən Mərkəzi Bankın baş direktoru Fərid

Osmanov bildirib ki, bank kartlarının kibertalanması vətəndaşların sosial rifahına bir-zakirə edilməsi məqsədilə təşkil olunan işçi görüşdə qəbul edilib.

Tədbirdə həmçinin çıxış edən bankların kibertəhlükəsizlik üzrə məsul şəxsləri, departament direktorları və bank-maliyyə sektorunda bu məsələyə nəzarət edən rəhbər şəxslər kartlardan pul vəsaitlərinin talanmasının qarşısının alınması, eləcə də Baş İdarə ilə koordinasiya işlərinin görülməsi məqsədilə qısa zamanda təkliflərin hazırlanacağını və aidiyyəti üzrə təqdim ediləcəyini vurğulayıblar.

Aslanı fikirləşərkən

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Bilmədiyini bilse kişi, elə bilmiş kimidir"
 (Sədi Şirazi)

Dünnən bütün dünyada "Maykrosoft" şirkətinin proqramlarını istifadə edən şirkətlər çökmüşdü. Lakin bunun biz tərəflərdə hər hansı qorxusu olmadı. Oğurluq proqramlardan istifadə belə vəziyyətlərdə adamı xilas edir.

Hər şeyin orijinalı təhlükəlidir. "Kitayski" - başqa məsələ. Hələ "kitayski, ancaq podorqinalı" deyə anlayış da vardır, bunu bizim telefon aksesuarları satanlar kəşf etmişdir.

Hətta demokratiyanın da orijinalı xatalıdır. Axırda Sokrata zəhər verib öldürürlər. Ancaq Sokrat Spartada yaşasa onu Elmlər Akademiyasına müdür qoyardılar, altında üç at qoşulmuş araba ilə Peloponnes yarımadasında cövlan edərdi, sahilyanı villalarında zeytun ağaclarının altında uzanıb təzə üzüm çaxırından hortdadardı.

Elə uzağa getməyə, İbrahim müəllim demişkən, götürək Amerikani. O boyda dövlət namizəd tapa bilmir. Düşüblər iki ağsaqqalın ardiyca, günlərdir dartışirlar. Çində Si müəllim mütləq buna baxıb qımışır. Sənə "Vindous" lazımdır? Heç kimə lazım deyil. Pəncərə çox olanda evin mənası qalmır, sanki çöldə yaşayırsan. Çalışmaq lazımdır pəncərə ümumiyyətlə olmasın. Balaca, qapının aşağı hissəsində dəmir siyirtməli pəncərəcik qoy-san bəsdir.

Sözləşir, mən fikir vermişəm, bizim varlı, nisbətən də guya zövqlü orta-morta təbəqə arasında belə dəb vardır: ev tikəndə ona balaca-balaca damalı, dünyada "İngilis pəncərəsi" adlanan pəncərələr qoyurlar. Halbuki, o pəncərələrin elə balaca olmağı qədimdə şüşənin bahallığı, böyük şüşə "bişirməyin" çətinliyi ilə əlaqədar idi.

Bir də ingilislərdə 19-cu əsrin ortalarından pəncərə vergisi olmuşdur, düşünürəm onu biz hazırda tətbiq etməliyik. Millətin böyük hissəsi pəncərə qabağında oturub boş-boş havaya baxır. Bu, özəlliklə qadınlara və şairlərə aiddir.

Prinsipcə, tətbiqat üçün ideyalarımız çoxdur və rəhbərliyin təşəbbüslərinə bağlıdır. Məsələn, təzəlikcə xəbər oxudum, deyir camaat parkinqdə maşın saxladığını mobil telefonla qeydə alır, ödəniş edir, bu zaman telefon şirkətləri də əlavə 10 qəpik xidmət haqqı qapazlayırmış. (Örnek üçün, 2 manat dayanacaq üçün ödəsən, hesabdan 2 manat 10 qəpik uçurmuş).

Əladır. Oxşar əhvalatı ASAN-xidmətdə görmüşəm. Orda hansısa rüsumu ödəyirsən, 40 qəpik də əlavə bank xidməti kimi tuturlar.

Lakin başqa idarələr niyə fəallıq göstərmir? Parkinqdən çıxıb yola girirsən, qoy hər dəfə yol idarəsinin hesabına 5 qəpik getsin. Telefonda parkinq mesajı yollayırsan, enerji olmasa mümkün olardı mı? Təklif edərim elektrik şirkətinə də 5-10 qəpik ödənsin.

Elektrik enerjisi qazdan alınarsa qaz idarəsinə, sudan alınarsa su idarəsinə, Günəşdən alınarsa bələdiyyəyə 5 qəpik ödənməlidir.

Hələ barmağı demirəm!.. Lap deyirəm, niyə demirəm ki?! Vətəndaş mesaj yazanda barmağını işlədirsə, barmağı sürtünüb aşırırsa, bunun müalicəsi üçün gələcəkdə TƏBİB əziyyət çəkəcək. Ona görə yaxşı olardı parkinqdə maşın saxlayanların hər biri səhiyyə sistemimiz üçün də 10 qəpik ödəsinlər.

Bakı Heyvanat Parkında giriş qiymətləri qalxmış, 7 manat olmuşdur. Sevindirici haldır. Ancaq burada tənzimləmə vacibdir. Necə ola bilər ki, sən 7 manat ödəyə-sən, eyni məbləğlə həm dovşanı, həm aslanı izləyə-sən? Ədalətsiz yanaşmadır. Heyvan hüquqlarının pozuntusudur. 7 manat biletdə pulu qalsın, lakin aslanı izləməyə hər dəfə 10 qəpik əlavə edilsin.

O vəsaitlə aslanı yaxşı et almaq olar.

"Tərəfdaşların özünü-müdafiə üçün silah və sursatla təmin edilməsi normaldır". Bunu Fransa prezidenti Emmanuel Makron Londonda azərbaycanlı jurnalistin Ermənistanla silah tedarikü ilə bağlı sualını şərh edərkən deyib:

"Silahlanmaq istəyən suveren ölkənin xahişinə cavab vermək ki, başqa dövlətin təcavüzünə məruz qala bilər, - Bu yaxşıdır. Və mən heç vaxt baş nazir Paşinyandan eşitməmişəm ki, onun müharibə və ya təcavüz planı var", - Fransa lideri bildirib.

Makron deyib ki, son on ildə Azərbaycan Ermənistan-dan qat-qat yaxşı silahlanıb.

"Baxsanız, son on ildə Azərbaycan Ermənistan-dan daha yaxşı silahlanmış kimi görünür. Yaddaşı mənə aldatmırsa, 2020-ci ildə dəhşətli müharibəyə məhz Azərbaycan başlayıb" deyər, - Fransa prezidenti bildirib.

O vurğulayıb ki, İrəvan və Bakı sülh müqaviləsinin həzrlənməsini başa çatdırsa, Paris bunu dəstəkləyəcək. "Hesab edərim ki, hərbi baxımdan istənilən ölkə ilə əməkdaşlıq iki suveren dövlətin beynəlxalq həyatında tamamilə normal bir hadisədir. Ermənistanın perspektivi sülh, Fransanın perspektivi sülhdür. Mən həqiqətən ümid edərim ki, Azərbaycanın da perspektivi sülhdür. Və əgər iki ölkə sülh sazişi üzərində işi başa çatdırsa, biz onu dəstəkləyəcəyik", - deyər Makron yekunlaşdırıb. Qeyd edək ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Londonda Makron-la görüşüb. Həmsöhbətlər Ermənistan və Fransa arasında çoxsahəli əməkdaşlıqla bağlı gündəlikdəki məsələləri müzakirə ediblər. Regionda sülhün və sabitliyin təmin edilməsinə yönəlmiş səylər vurğulanıb. Həmsöhbətlər Ermənistan və Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişafı ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Nikol Paşinyan, Avropa Şurasının rəhbərliyi və Prezident Emmanuel Makronun Londonda Avropa Siyasi Birliyinin sammiti çərçivəsində əldə etdiyi razılaşmalara əsasən, Fransa hərbi texnikasının ən böyük payı Ermənistanla yalnız kağız üzərində çatdırılacaq. Axar.az xəbər verir ki, bu barədə "Yerevanskiy nablyudatel" Teleqram kanalı məlumat yayıb. İddia edilib ki, əslində bu silahlar Ukraynaya göndəriləcək üçündür: "128 VAB zirehli transportoru, 18 SEZAR özüyəriyən artilleriya qurğusu, 24 AMX-10RC yüngül tankı, o cümlədən tank əleyhinə sistemlər, yük maşınları və radar avadanlığı Avropa Sülh Fondu tərəfindən Ermənistan Respublikasının maraqları nəminə alınacaq, lakin Fransa ərazisində formalaşdırılmış, təlim keçmiş və Ukraynada döyüşən erməni hərbi birləşmələrinə göndəriləcək".

"Təəssüf ki, Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun Avropa Siyasi İcmasının Zirvə toplantısında Ermənistanın hərbi tədarük siyasətinə haqq qazandıran və Azərbaycana qarşı açıq qərəzli mövqe nümayiş etdirən fikirləri Fransanın regionda gərginlik yaratmaq və sülh prosesinə mane olmaq cəhdlərinin daha bir bariz nümunəsidir". Bunu Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə bildirib.

"Fransa tərəfinə xatırladıq ki, Azərbaycanın suveren ərazilərində Ermənistanın 30 il davam edən işğalına son qoymaq, Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün apardığımız müharibə ölkəmizin beynəlxalq hüquq çərçivəsində legitim hüququ idi. Azərbaycanın istənilən səyi, o cümlədən hərbi potensialının gücləndirilməsi ədalətli məqsədə yönəlib və yönəlməkdədir. Lakin bunu işğalçı dövlət olan Ermənistanla münasibətdə söyləmək olmaz. 30 ilə yaxın Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayan, bir milyona yaxın azərbaycanlı öz doğma yurd-yuvasından di-dərgin salmış, kütləvi qırğınlar və insanlığa qarşı cinayətlər törətmiş Ermənistanın Fransa tərəfindən sülhsevər ölkə kimi təqdim etməsi bu ölkənin həm vasitəçilik dövründə, həm də 44 günlük vətən müharibəsindən sonra apardığı siyasətin nə qədər ədalətsiz olduğunu nümayiş etdirir.

Onu da xatırlatmaq istədik ki, münacişinin sülh yolu ilə həllinə töhfə verməyən, Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğalına son qoymağın qarşısını alan məhz Fransa kimi dövlətlərin Ermənistanın 30 ilə yaxın müddətdə təcavüzünü ört-basdır edən siyasəti olub.

Ermənilər Rusiyaya qarşı savaşa hazırlaşır - şok plan

Fransanın Ermənistanla vəd etdiyi silahların əsl məqsədi üzə çıxdı; Azərbaycanı ittiham edən Makron Paşinyanla görüşdə nələri müzakirə edib?

Qeyd olunanları nəzərə alaraq bir daha bildiririk ki, Fransanın sülhə xidmət etməyən və regionda sabitliyi pozan səyləri heç bir nəticə verməyəcək", - A.Hacızadə qeyd edib.

Makronun Azərbaycanla bağlı qərəzli açıqlamalarının bir səbəbi də Londondakı tədbirlə eyni vaxta təsadüf edən Fransa müstəmləkəçiliyindən əziyyət çəkən Korsika, Melaneziya, Polineziya, Karib və Antil adalar qrupundan olan 20-yə yaxın siyasi partiya və müstəqillik hərəkatlarının rəhbər şəxslərinin Bakıda keçirilən birinci Qurultaydır.

Bəllidir ki, iki gün davam edən qapalı müzakirələrin yekunu kimi Fransa koloniyalarında müstəqillik uğrunda mübarizə aparan siyasi partiya və hərəkatların rəhbər şəxsləri vahid cəbhənin - Fransa Koloniyalarının Beynəlxalq Azadlıq Cəbhəsinin yaradılmasına dair razılığa gəliblər.

Qurultayda iştirak edən 17 Fransa və Niderland koloniyalarının səlahiyyətli rəsmiləri Beynəlxalq Azadlıq Cəbhəsinin yaradılması haqqında yekun Bəyannaməni imzalayıblar. Həmçinin, iştirakçılar cəbhənin Nizamnaməsini təsdiqləyiblər.

Bəyannamədə Azərbaycanın dekolonizasiya prosesindəki vacib rolu, habelə Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) müstəmləkə ərazilərinin azadlığı uğrunda apardığı mübarizəyə verdiyi dəstək və sadıqlıq xüsusi vurğulanıb, Azərbaycana minnətdarlıq ifadə olunub.

Sənəddə Fransa kolonializminin irqçi və repressiv siyasəti pislənilib, bu xüsusda, Yeni Kaledoniya və digər

müstəmləkə ərazilərində Fransa hökuməti tərəfindən həyata keçirilən cinayətlər kəskin qınanıb.

Beynəlxalq Azadlıq Cəbhəsinin yaradılması Fransa müstəmləkəçiliyinə qarşı mərkəzləşdirilmiş platformanın - vahid çətinin yaradılması deməkdir. Qurultay iştirakçıları müstəqillik uğrunda mübarizədə daha sıx təşkilatlanma, habelə Fransa kolonializminə qalib gələrək müstəqillik əldə etmək yolunda fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsinə qərar veriblər.

Hazırda müstəmləkə altında yaşayan digər ərazilər üçün üzvlüyə açıq olacaq cəbhə Fransa koloniyalarının dekolonizasiya prosesində səylərini birləşdirmək və öz müqəddəratlarını təyinetmə məsələlərini dünya ictimaiyyətinə dolğun şəkildə çatdırmaq məqsədi daşıyır. Bundan başqa, cəbhənin gələcək fəaliyyətinə müstəmləkəçiliyin aradan qaldırılmasına dair strategiyaların, o cümlədən Fəaliyyət Planının və Gündəliyinin hazırlanması və beynəlxalq təşkilatlara təqdim edilməsi kimi məsələlər daxildir.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Azadlıq Cəbhəsinin saytı da istifadəyə verilib.

Fransa Koloniyalarının Qurultayının keçirilməsi məhz Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə lokomotiv rolunu üzərinə götürərək dekolonizasiya prosesinə verdiyi töhfələr nəticəsində mümkün olub.

Xatırladaq ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu Fransa müstəmləkələrinin azadlıq uğrunda ədalətli mübarizəsinə dəstəyini davam etdirir.

Orxan ƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Londonda keçirilən Avropa Siyasi Birliyin 4-cü sammitində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Lüksemburqun baş naziri Lyuk Fridenlə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələr müzakirə olunub.

Yayılan məlumatlardan aydın olur ki, Lüksemburqun baş naziri Azərbaycan və region haqqında daha çox məlumatın əldə edilməsinin və regionun sabitliyinin ölkəsi üçün vacibliyini bir daha vurğulayıb. O, Lüksemburqun regional siyasətinin balanslı xarakter daşdığını diqqətə çatdırıb. Dövlətimizin başçısı regional proseslər barədə məlumat verərək bölgəyə münasibətdə balanslı siyasətin və bütün tərəflərin mövqeyinə hörmətlə yanaşılmasının önəmini qeyd edib. Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərə toxunularaq, qarşılıqlı hörmət və etimad əsasında əlaqələrimizin inkişaf etdirilməsi üçün böyük perspektivlərin olduğu vurğulanıb. Lüksemburqun baş naziri COP-29-da iştirak etmək niyyətində olduğunu deyib. "Turan" yazır ki, Lüksemburqun xahişilə baş tutan görüş iki ölkə arasındakı gərgin münasibətlər fonunda keçirilib. "Azərbaycan və Lüksemburq arasında münasibətlər Lüksemburqun 2020-2023-cü illərdə Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyü və suverenliyinin bərpası üzrə hərəkətlərini dəfələrlə pisləməsi səbəbindən gərginləşib. Baş nazir Fridenin görüşlə bağlı xahişinin motivləri aydın deyil. Analitiklər ehtimal edirlər ki, ola bilsin ki, Lüksemburq gərginliyi azaltmağa yönəlib. İlham Əliyev və Fridenin görüşü gözənilməz olsa da, sammitin Avropa ölkələri arasında dialoqa və əməkdaşlığa yardım üzrə geniş məqsədlərinə uyğundur" deyərək, məlumatda bildirilir.

Yada salaq ki, 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə və ondan sonrakı illərdə bu "cırıtdan" ölkə bir neçə anti-Azərbaycan qətnaməsi qəbul edib. Son olaraq mayın 16-da Lüksemburqun Deputatlar Palatasının qərəzli və obyektivlikdən uzaq qətnamə qəbul etməsi Bakının ciddi etirazına səbəb olmuşdu. Sözügedən qətnamədə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi ilə bağlı həqiqət və faktlar nəzərə alınmamış, regionda mövcud olmuş münaqişənin kökündə dayanan Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və Azərbaycan əhalisinin etnik təmizləməyə məruz qoyulması "unudulmuşdu". Eyni zamanda, Azərbaycanın 2023-cü il sentyabrın 19-20-də həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin məramı və məqsədləri təhrif edilərək, ölkəmizə qarşı əsassız iddialar səsləndirilmişdi. Qətnamənin hər hansı hüquqi qüvvəsinin olmamasına rəğmən, Lüksemburq Parlamentinin beynəlxalq hüquqa və BMT Təhlükəsizlik Şu-

Lüksemburqun baş nazirinin Prezident Əliyevə vədi - qərəzdən imtina...

Fransanın təsir zonasında olan "cırtıdan ölkə" Azərbaycana qarşı yanlış başa düşdümü? Ermənistanın şər-böhtanlarına səs verənlərin London görüşündən sonra öz davranışlarına korrektələr edəcəyinə ümid yaranıb

rasının qətnamələrinə zidd olan sənədlərlə çıxış etməsi, bölgədəki vəziyyəti öyrənmədən yanlış ittihamlar irəli sürməsi bu qurumun qərəzli mövqeyindən xəbər verir.

Lüksemburqun Deputatlar Palatasının sədri Klod Visler isə Ermənistan səfəri çərçivəsində mayın 22-də parlamentdə çıxışı zamanı Azərbaycanın ünvanına bir sıra ittihamlar səsləndirmişdi. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Klod Vislerin fikirlərinə sərt etirazını bildirmişdi. Qeyd olunmuşdu ki, Milli Məclis bu qərəzli və absurd fikirləri kəskin şəkildə qınayır və qətiyyətlə etiraz edir: "Görünən odur ki, öz qanunvericiliyində fransız dilini əsas dil kimi müəyyən etmiş lüksemburqlu təmsilçilər Cənubi Qafqaz regionuna yanaşmalarında "fransız üslubu"nu davam etdirməkdə həddən artıq həvəsli görünür. Belə ki, onlar regionda baş verən prosesləri sərbəst şəkildə təhrif etməkdən, hətta Azərbaycana qarşı hansısa tələblər irəli sürməkdən çəkinmirlər". Milli Məclis faktları xatırlatmaqla vurğulamışdı ki, mövcud reallıqları isə təhrif etmək mümkün deyil: "Lüksemburqun Deputatlar Palatasının sədri nə bir sıra faktları xatırladaq: Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış və Lüksemburqdan dörd dəfə böyük olan əraziləri 30 il ərzində Ermənistanın işğalı altında qə-

lib. İşğal dövründə 1 milyon dan artıq soydaşımız qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətində düşüb. Səkkiz şəhər və yüzlərlə kənd, saysız-hesabsız tarixi, dini və mədəni abidələr darmadağın edilib və Yer üzündən silinib. Təəssüf ki, özlərini humanitar dəyərlərin və fundamental hüquqların qorantı kimi qələmə verən Lüksemburq parlamenti özünə xas olan davranış tərzini seçib və bütün bu faciəvi hadisələrə - obyektiv reallıqlara münasibətdə biganə qalmağa üstünlük verib". Xatırladılmışdı ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edib, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini təkbaşına təmin edib. "Bu gün Lüksemburqdan dörd dəfə böyük olan ərazilər böyük səylər hesabına bərpa olunur və yenisindən qurulur. Məcburi köçkünlər öz doğma torpaqlarına qayıdır", bəyanatda vurğulanırdı. "Otuz illik işğalın ağır nəticələrinə, törədilmiş dəhşətlərə baxmayaraq, Azərbaycan bu gün həm də regiona uzunmüddətli sülh və sabitlik gətirəcək normalaşma prosesinin təşəbbüskarıdır. Hazırda Azərbaycan-Ermənistan ikitərəfli sülh danışıqlarının müsbət şəkildə davam etdiyi bir məqamda xarici emissarların bu cür çıxışlarının isə regionda sülh və sabitlik nami-

nə atılmış addım olmadığı hər kəsə məlumdur. Bu müdaxilə cəhdlərinin sülh prosesində uğurlu nəticələrin əldə olunmasını əngəlləməyə çalışdığı şübhə doğurmur. Lüksemburq parlamentinə və onun sədrinə öz "dəstəyini" başqa istiqamətlərə yönəltməyi şiddətlə tövsiyə edirik", daha sonra bildirilirdi. Heç şübhəsiz ki, "daş qayadan heç nə apara bilməzdi", üstəlik, Lüksemburq öz yerini bilməli, Fransanın təsiri altında aparıldığı yanlış siyasətin bumerang effekti verəcəyini anlamalı idi. Daha çox Fransanın təsiri altında olan bu ölkənin baş nazirinin Azərbaycan Prezidenti ilə görüş istəməsi münasibətlərin normal məcraya qayıda biləcəyinə ümid verir. Həm də Fransanın "xoşbəxt etdiyi" xalqlar bu gün Azərbaycana pənah gətirir, Fransanın koloniyası olmaqdan imtina edir və vahid cəbhədə birləşdirlər, Lüksemburq bu reallığı anlamamış deyil. Bu yerdə, Lüksemburq baş nazirinin regionda balanslı siyasət yürütmək barədə dedikləri də diqqət çəkir. Müraciət etdiyimiz ekspertlər mövzu ilə bağlı maraqlı şərhlər verdilər.

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında münasibətlərin hazırkı durumunu normal qiymətləndirdi: "Lüksemburqun baş nazirinin Azərbaycanın Prezidenti ilə görüşmək istəməsində, bu öl-

kənin son 4 ildə bizə yanaşmada yeritdiyi qərəzli siyasətə rəğmən cənab İlham Əliyevin də görüşə razılıq verməsində qeyri-adi heç nə yoxdur. Biz elə bu son vaxtlarda Birləşmiş Ştatlar kimi nəhəng dövlətlərin də təmsilində görüşmüşük ki, Azərbaycanla öncə hədə dilində danışmış, sonra da hansı addımları atıblar. Bizimlə qərəzli, ədalətsiz bəzən düşmənçəsinə davranışlarına baxmayaraq heç kimlə körpünü yandırmayacaq istəməyimiz isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Çalışıb düşmənlərimizi neytrallaşdırmalı, neytralları dosta çevirməli, dostları müttəfiq etməliyik" məntiqinə dayanır. Konkret olaraq Lüksemburq baş nazirinin görüş istəyinə razılıq verilməsinə gələndə, burada "bağışlamaq böyüklərə xas keyfiyyətdir" deyimi də keçərlidir. Və elbəttə, biz istərdik ki, ikinci Qarabağ savaşındakı aramızda heç bir problem olmayan bu ölkə baş nazirlərinin dediyi kimi, regionumuzdakı proseslərə yanaşmada, balanslı siyasət yeritsin. Amma bu, həm asan, həm də çətinidir. Ona görə asandır ki, bir daha vurğulayım, Azərbaycan bizə yanaşmada qərəzli siyasət yeritməsi üçün Lüksemburqa heç bir əsas verməyib. Ancaq balanslı siyasət, həm də müstəqil siyasət deməkdir. İndiyədək Azərbaycana qarşı bütün addımları mehız Fransanın təsiri və

təzyiqi altında atan Lüksemburq, rəsmi Paris mövqeyini dəyişməyi təqdirə, bundan sonra balanslı siyasət yeritməyi bacaracaqmı, açığı, mənim buna şübhəm var. Zaman göstərəcək".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri, politoloq Tural İsmayilov hesab edir ki, Azərbaycan haqqında dünyada cırıtdan dövlət kimi tanınan Lüksemburq kimi bir ölkənin parlamentinin qərəz və böhtanla dolu qətnamə qəbul etməsinə və parlament sədrinin qərəzli fikirlər səsləndirməsi yanlış idi: "Lüksemburq boş-boşuna Azərbaycanla münasibətləri zədələdi. Azərbaycanın əleyhinə müxtəlif ittihamlar səsləndirən Lüksemburq Fransanın təxribatlarının təsiri altındadır. Lüksemburq fransızdillli ölkədir, Al çərçivəsində bir çox qərarlarını Fransa direktivi ilə edir. Belə bir ölkənin rəhbərinin cənab Prezidentlə görüşmək istəməsi, ölkəmizin global siyasəti gücə çevrilməsi ilə bağlıdır. Bütün anti-Azərbaycan qüvvələr güclənən Bakı faktorunu artıq qəbullanmaq məcburiyyətindədir. Lüksemburqun regionda balanslı siyasət yeritməklə bağlı mövqeyi bundan sonrasını üçün pozitiv ümidlər yaradır".

Türkiyənin Erciyes Universitetinin professoru, politoloq Qafar Çaxmaqlı isə münasibətlərin əvvəlki dövrünə nəzər saldı: "44 günlük müharibə zamanı Azərbaycanın möhtəşəm qələbəsi bəzi Avropa ölkələrinin "kürkünə birə salmışdı". Açıq xristian təəssübkeşliyi ilə Azərbaycana qarşı qərəzli hərəkətlərin heç nəyi dəyişdirməyəcəyini nəhayət anladılar, amma bu sayaq ölkələr Fransanın təsiri dən hələ də xilas ola bilmirlər. Bununla belə, başa düşürlər ki, beynəlxalq hüquq fərqli yanaşma tələb edir". Lüksemburqun baş nazirinin Prezident İlham Əliyevlə görüşünə gəlincə, Q.Çaxmaqlı qeyd etdi ki, onların diqqətinə yanlış siyasətlərini çatdırmaq üçün görüşülə bilər: "Həmçinin Lüksemburqdan parlamentdə qəbul etdikləri sənədləri dəyişdirməyi sərt şəkildə tələb etmək olar, bu, başqalarına da dərs olar".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

“Ukrayna bu müharibədə qalib gələ bilməz” - ABŞ vitse-prezidentliyinə namizəd

ABŞ prezidenti seçkilərində Donald Trampın qalib gələcəyi təqdirdə vitse-prezidentliyə namizəd Cey Di Vens bəyan edib ki, Birləşmiş Ştatlar Ukraynanın qələbəsi üçün kifayət qədər silah istehsal edə bilməz.

Moderator.az xəbər verir ki, bu barədə “goloskarpat.info” nəşri məlumat yayıb. Pentaqonun mətbuat katibi Sabrina Sinx bu bəyanatı şərh edib.

“Amerikanın Səsi”nə müsahibəsində o, vurğulayıb ki, ABŞ öz müdafiə sənayesi bazasını fəallaşdırıb. Ukraynanın müharibədə qalib gələ bilməməsi ilə bağlı fikrini Sinx rədd edib.

Pentaqonun mətbuat katibi qeyd edib ki, siyasi nitqləri və ya seçkiöncəsi kampaniyaları şərh etməyəcək, lakin əlavə edib ki, Amerikanın Müdafiə Nazirliyi adından fəaliyyət və öhdəliklər barədə danışa bilər.

“Yadda saxlamaq lazımdır ki, bu administrasiyanın dönməsində biz müdafiə sənayesi bazamızı fəallaşdırmışıq.

Biz burada, öz evimizdə iş yerləri açırıq, söhbət 155 mm-lik mərmilər və digər vasitələrin istehsalından gedir, bu da bizim müdafiə sənayesi bazamızın möhkəmləndirməklə yanaşı, həm də ukraynalılara kömək edir.

Mən Ukraynanın bu müharibədə qalib gələ bilməyəcəyi fikrini də rədd edirəm. Biz ukraynalıların döyüş meydanında inanılmaz

uğurlarını görmüşük. Onlar rusiyalıları sıxışdırmaqda davam edir.

Bu, heç vaxt bir günə bitə bilməz. Buna zaman lazımdır və gələcəkdə də zaman lazım olacaq. Ukraynanın bütün dünyadan aldığı dəstək, düşünürəm ki, həm də Birləşmiş Ştatların sədaqətinin əsl nümayişidir”, - Sabrina Sinx qeyd edib.

Yada salaq ki, Ohayo ştatından olan senator Cey Di Vens Respublikaçılar Partiyasından vitse-prezidentliyə rəsmən namizəd irəli sürülüb.

Respublikaçılar Partiyasının Milli qurultayında çıxış edərkən Vens bəyan edib ki, Tramp “Amerikaya birinci yeri təmin edəcək”, sui-qəsdən sonrakı gecəni isə siyasətçi “ümid gecəsi” adlandırıb.

Qeyd edək ki, o, bundan öncə Trampı tənqid edib, 2021-ci ildə Vens respublikaçıların lideri barədə öz mövqeyinə görə hətta üzr də istəyib. Maraqlıdır ki, Cey Di Vens həmçinin ABŞ-ın Ukraynaya yardımının qatı ələyhdandır.

Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında (ŞƏT) dialoq üzrə tərəfdaş statusunun müşahidəçi ölkəyə dəyişdirilməsi ilə bağlı müraciət edib. “Report” xəbər verir ki, bunu “İzvestiya” qəzetinə İranın ŞƏT Katibliyindəki milli koordinatoru Mehrdad Kiayei deyib.

“Bir neçə ölkə, o cümlədən Kamboca, Şri-Lanka, Ermənistan, Banqladeş, Azərbaycan və digər ölkələr təşkilata üzv olmaq üçün müraciət edib. Bu ölkələr (Banqladeşdən başqa - red.) statuslarını dialoq üzrə tərəfdaşdan müşahidəçi statusuna dəyişmək istəyirlər. Prinsipcə, bu məsələyə baxmağa və müvafiq müraciət edənlər və təşkilata üzv dövlətlərlə razılaşaraq müəyyən nəticəyə gəlməyə

hazır”, - o bildirib. Onun sözlərinə görə, əvvəlcə onlar müşahidəçi olmalıdırlar və yalnız bundan sonra tam iştirakçı ola bilərlər: “Banqladeş dialoq üzrə tərəfdaşlardan biri deyil, lakin müşahidəçi statusuna gedən yolda bu mərhələdən yan keçmək olar. Bunun üçün təşkilatın bütün üzvlərinin razılığı lazımdır”.

Bakının BRICS-dən sonra Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında da statusunun

artırılması istəyi diqqət çəkir. Əsasən iqtisadi təşkilatlar olsa da, aydındır ki, gərginləşən dünyada bu əməkdaşlıq formatının siyasi çalarları da artıq özünü göstərməyə başlayıb. Bu halda, Azərbaycanın seçimi hansısa risklər vəd edir?

YAP-çı deputat Elman Nəsirov Azərbaycan dövlətinin siyasətinin ancaq xalqımızın milli maraqlarına söykəndiyini qeyd etdi: “Azərbaycanın xarici siyasəti xalqımızın milli maraqlarını müdafiə edir və müstəqil siyasətdir. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın BRICS və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə münasibətlərinin daha da dərinləşdirilməsi və inkişafı ilə bağlı qərarının motivlərini başa düşmək olar. Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə dialoq üzrə tərəfdaşlıq çərçivəsində münasibətlərini həyata keçirir. Bu üzvlük istiqamətində ilkin addımlardır. Azərbaycan artıq konkret niyyətini ortaya qoyub ki, biz müşahidəçi statusunda bu təşkilatda fəaliyyət göstərmək istəyirik. 2001-ci ildən fəaliyyət göstərən və yaranarkən sıralarında Mərkəzi Asianın dörd ölkəsi olan, Rusiya və Çini özündə birləşdirən bu qurumun sıraları indi genişlənib. Azərbaycan bu təşkilatla münasibətlərin dərinləşdirilməsində maraqlıdır. Bu bir həqiqətdir ki, bu gün təkqütblü dünyadan çoxqütblü dünyaya keçid artıq real məzmun kəsb edir. Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra Birləşmiş Ştatlar və NATO dünyanın nizamini təşkil edirdi. Dünya ilə öz istədikləri kimi rəftar edirdilər. Bir hegemonluq tendensiyası müşahidə olunurdu. İndi artıq açıq şəkildə söylenilir ki, Qlobal Şimal qarşısında bir Qlobal Cənub da var. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın beynəlxalq hüququn ən mühüm müdafiəçilərindən biri olduğu həm də onda öz ifadəsini tapır ki, noyabr ayında Azərbaycan COP29 tədbirini keçirməklə, həm Qlobal Cənub, həm də Qlobal Şimal dövlətləri Bakıya dəvət edir. Bu həm də Azərbaycanın iki qütblü arasında bir dialoq körpüsü olduğunu ifadəsidir. Biz barış və sülh tərəfdarıyıq. Azərbaycanın BRICS və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə əməkdaşlığı dərinləşdirməsi, inkişaf etdirməsi niyyəti heç bir halda üçüncü tərəfi hədəfə almır. Azərbaycan dövlətinin milli maraqları bu davranışı şərtləndirir. Eyni zamanda, Azərbaycanın Qərblə münasibətləri də kifayət qədər inkişaf edir. Xüsusilə, Birləşmiş Ştatlar və Avropa İttifaqının bir 10 dövləti

BRICS-dən sonra ŞƏT-ə üzvlük mesajı - Bakının seçimi nə vəd edir?

Ekspertə görə, Azərbaycanın hər iki təşkilatda müşahidəçi kimi üzvlüyü Türkiyə ilə birgə verilmiş qərardır

Azərbaycanın strateji tərəfdaşdır. Cənab İlham Əliyev Londonda keçirilən Avropa Siyasi Birliyinin IV Zirvə toplantısındakı çıxışında qeyd etdi ki, Azərbaycan Avropanın 8 dövlətinə qaz nəql edir. Onlardan 5-i Avropa İttifaqı dövlətləridir, Serbiya və Gürcüstan Avropa İttifaqına üzvlüyə namizədlərdir, biri də Türkiyədir. Gələcəkdə onların sıralarının genişlənməsi realdır. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan müxtəlif güc mərkəzləri ilə faydalı, əməkdaşlıq mühitinin formalaşmasında maraqlıdır. Azərbaycanın bu siyasəti bir daha vurğulayıram ki, heç bir digər tərəfə qarşı yönəlməyib. Azərbaycanın bu siyasəti beynəlxalq aləmdə müdafiə olunur, dəstəklənir. Əsas olan odur ki, bu siyasət müstəqil siyasətdir, Azərbaycan xalqının milli maraqlarına söykənir, tərəfdaş ölkələrin də milli maraqları nəzərə alınır”.

REAL Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfərlili Azərbaycanın bu təşkilatlarla əməkdaşlığının üstünlüklərindən danışdı: “Azərbaycan həm BRICS-də, həm də Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında müşahidəçi kimi üzvlüyü mənə elə gəlir ki, Türkiyə ilə birgə verilmiş qərardır. Çünki eyni təşkilatlara Türkiyənin də müşahidəçi qismində qoşulmaq istəklərinin şahidi olmuşuq. Yeni ona görə də, düşünürəm ki, burada Azərbaycan öz mütəfiqlərindən kənar davranır. Amma burada problem ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın iqtisadi olaraq bağlantısı

daha çox Qərblədir, Avropa Birliyi ölkələri, İsrailə, Böyük Britaniya ilə, İsveçrə ilə... Ən böyük ticarət tərəfdaşımız İtaliyadır. Uzun illərdir ki, birinci yerdədir. Ümumi ticarət dövriyyəmizə baxsaq, təqribən 30 faiz civarında həmişə İtaliyanın payına düşür. Almaniyaya və digər Avropa ölkələri hər zaman Azərbaycanın ticarət tərəfdaşlığı xəritəsində həmişə ilk yerləri tutur. İdxalda Rusiya və Çindən daha çox mal alırıq. Bu təşkilatlara üzvlük məsələsi də yüz ölçülüb-biçilməlidir. Bu üzvlük Rusiya, İran, hətta Çinə qarşı da artan sanksiya trendində Azərbaycana dolayısı ziyan gətirməzmi? Gətirəcəksə, bundan necə sığortalanmaq lazımdır? Bundan başqa həm Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında, həm də BRICS də ən böyük ölkə Çindir. Çinlə bu yaxınlarda müqavilələr də bağlandı. Bunun özü də çox pozitiv bir gelişmədir. Azərbaycan ikitərəfli münasibətlərə daha çox önəm verir. Amma müşahidəçi kimi hər iki qurumda təmsil olunmaq Azərbaycana mənfi heç nə qazandırmaz”.

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə daha bir vacib məqama toxundu: “2022-ci ildə Avropa Siyasi Birliyinin ilk toplantısında stolüstü masadakı kitabın adı - “Tarixin sonunda yeni dövrün başlanğıcı” idi. Rusiya-Ukrayna bu keçid dövrünün əsas göstəricilərindəndir. Bu müharibənin bu iki dövlət üçün nəticəsinin nə olmasından asılı olmayaraq global nizam artıq əvvəlki kimi olmayaca

caq və bu anlaşılmalıdır. Necə ki, Napoleon savaşılarından sonra 1815 Vyana Konqresi, 1919 Versal Konfransı, 1945 Yalta-Potsdam Konfransları dünyanın yeni siyasi-iqtisadi sistemə keçidlərini təsbit etmişdilər, eləcə də, indi keçid dövrünü yaşayırıq, lakin hələ ki, təsbitləyici sənəd yoxdur. Bu dövrdə dövlətlər öz tələflərini müəyyən edirlər. Aydındır ki, Azərbaycanı Avropada gözlemirlər. Qərb Ermənistan üzərindən regionumuza nüfuz etməyə çalışır, lakin bu siyasətləri hələ ki, tam uğurlu sayılmaz. Azərbaycan yeni nizamın ən güclü aktoru olan Çin cəbhəsində mühüm addımlar atmaqdadır. Burada BRICS-ə üzvlük, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına müşahidəçi üzvlük kimi niyyət bəyanları aiddir. Qərbdən təhdid və sıxışdırma ilə üzleşən bütün dövlətlərin cəmləşdiyi “Qlobal Cənub” (bura bir sıra təşkilatlar aiddir) - ABŞ liderliyindəki dünya nizamına alternativ cəbhədən söhbət gedir. Azərbaycanın Milli Təhlükəsizlik Doktrinasında Avroatlantik inteqrasiya əsas istiqamət kimi göstərilərsə də, ötən 30 ildə biz bunun milli maraqlarımıza hər hansı faydasını görmədik. 1945-də yaranan dünya nizamının tənzimləyici quruluşları heç bir qətnamənin təminində sözü keçər olmadı. Odur ki, yeni konyukturda milli maraqlarımıza ən faydalı istiqaməti seçəcəyik. Burada həm Qərb, həm də Şərqlə faydalı bərabərhuquqlu əməkdaşlıqdan söhbət gedir”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Məşavət”

Xəbər verildiyi kimi, ABŞ Prezidenti Co Bayden seçki kampaniyasının ən qızgın vaxtında koronavirusa yoluxub. Amerika lideri bu məlumatı X sosial şəbəkəsində təsdiqləyib və qeyd edib ki, tam sağalana qədər “evdən işləyəcək”: “Amma özümü yaxşı hiss edəirəm və bu müddət ərzində mən Amerika xalqı üçün işləməyə davam edəcəyəm”.

“Bir neçə yüksək səviyyəli demokratlar özəl olaraq deyirlər ki, partiya liderlərinin və yaxın dostlarının artan təzyiqləri ABŞ prezidenti Co Baydeni bu həftəsonu prezidentlik yarışından çəkilməyə inandıracaq”. Bu barədə “Axios” nəşri yazır.

Qeyd olunur ki, hazırda koronavirusa görə özünü təcrid edən 81 yaşlı prezident iş başında qalır. Demokratlar nəşrə bildiriblər ki, Baydenə artan təzyiq onun seçki kampaniyasını davam etdirməsini qeyri-mümkün edir.

Onlar deyirlər ki, partiyanın yüksək səviyyəli liderləri, dostları və əsas donorları Baydenin qalib gələ bilməyəcəyinə, onun yaşı və əqli qabiliyyətinə dair ictimai təşəvvürləri dəyişdirə bilməyəcəyinə və Konqresdə çoxluğu təmin edə bilməyəcəyinə inanırlar. Partiyada Baydenin yerini kimin tutacağı sualının cavabı açıq qalır.

ləyə daxil olub: “Məlum olduğu kimi, respublikaçılar öz qurultaylarını keçiriblər. Milli qurultayda Donald Trampın prezidentliyə namizədliyi təsdiq olunub. Eyni zamanda avqustun ortalarında, daha dəqiq desək, avqustun 15-18-də Demokratlar Partiyasının milli qurultayının keçirilməsi gözlənilir. Bu qurultayda da hazırkı prezident Co Baydenin namizədliyi təsdiq olunmalıdır. ABŞ seçki sistemində görə ilk növbədə partiya daxilində praymerz keçirilir və milli qurultayda praymerzin qalibi təsdiqlənir, rəsmi olaraq namizəd kimi irəli sürülür. Həm respublikaçıların, həm də demokratların keçirdiyi praymerzlər başa çatıb. Demokratlardan Co Bayden, respublikaçılardan isə Donald Tramp böyük üstünlüklə qalib gələrək namizəd olma imkanı əldə ediblər. Bütün bunlarla bərabər, demokrat-

Koronavirus Baydeni seçkidən qoparır

Bu həftəsonu onun prezidentlik yarışından çəkilməyi gözlənilir

Bes, COVID-19 məsələsinin indiki gərgin məqamda, özü də Baydenin “həkimlər desə, çəkile bilərəm” açıqlamasından dərhal sonra meydana çıxması təsadüf ola bilərmi? Məsələ ondadır ki, son günlər, xüsusilə də Trampa qarşı uğursuz sui-qəsdədən sonra Baydenə seçkidən çəkilməsi ilə bağlı təzyiqlər görünməmiş dərəcədə artıb. Çünki bu mənzərə fonunda onun seçilmə şansları getdikcə azalır və Demokratlar Partiyasının nəinki Ağ Evdən, hətta Konqresdən və Senatdan da məhrum olması təhlükəsi yaranır.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Mətin Məmmədli hesab edir ki, artıq ABŞ-də seçkilər yeni mərhələyə

çatmışdır. Xüsusilə hazırkı prezident Co Bayden üçün vəziyyət o qədər də yaxşı deyil. İlk növbədə iyunun 27-də iki lider arasında keçirilən ilk debat Bayden üçün çox pis nəticələndi. Onun zəif görünməsi səhhətində ciddi problemlər olduğunu təsdiq etmiş oldu. Bununla da Baydenin tərəfdarları, demokratlar elitası arasında onun yenidən prezident seçilməsinin, seçki kampaniyasında Donald Trampa qalib gəlməsinin xeyli çətin olduğu aydın başa düşülür. Artıq Baydenin səhhətinə görə seçki kampaniyasını uğurla apara biləcəyi ilə bağlı ciddi şübhələr yaranıb. Bu səbəbdən xüsusilə iyunun 27-dən sonra demokratlar sırasında Baydenin seçkidən çəkilməsi ilə bağlı çağırışlar xeyli artıb. Demokratlar elitası-tanınımsız

liderlər, konqresmenlər açıq çağırışlar edirlər ki, Bayden seçkidən çəkilməlidir və demokratlar seçki kampaniyasında yeni namizədlə çıxış etməlidirlər. Maraqlıdır ki, Baydenin reaksiyası prezident seçkisində iştirak etmək istədiyini göstərir. Hər halda bu məsələdə ısrarlı mövqe nümayiş etdirir”.

M.Məmmədlinin fikrincə, demokratların Baydenə təzyiqinin artması onun seçkidən çəkilməklə bağlı fikirlərinin yaranmasına səbəb ola bilər: “Son zamanlar Bayden

tusdur, prezidenti əvəz edəcək fiqurdur. İyulun əvvəlində keçirilmiş rəy sorğularına görə, Kamala Harris Co Baydenlə müqayisədə Donald Trampa qarşı mübarizə apara bilər. Bu baxımdan düşünürəm ki, Harrisin şansı digərlərindən daha çoxdur. Digər namizədlər də qubernator kimi uğurlu fəaliyyət göstərdikləri üçün demokratların namizədi ola bilərlər. Fikrimcə, demokratları narahat edən təkcə, prezident seçkiləri deyil. Məlumdur ki, ABŞ-də paralel olaraq

Zelenski nə vaxt istefa verə biləcəyini açıqladı

Yalnız Rusiya ilə müharibə başa çatdıqdan sonra Zelenski Ukrayna prezidenti postunu tərk etməyə hazırdır. “AzPolitika” xəbər verir ki, Volodimir Zelenski Ukrayna prezidenti vəzifəsindən istefa verə biləcəyini deyib. Lakin bu, yalnız müharibə başa çatdıqdan sonra baş verəcək. Bu barədə dövlət başçısı BBC-yə müsahibəsində danışıb.

Jurnalist ondan prezidentliyin davam etdirə bilməyəcəyi bir situasiyanın mümkünlüyü barədə soruşub. Ukrayna lideri cavab verib ki, bu, mümkündür: “Çünki biz hamımız insanıq”.

Zelenski hakimiyyəti başqasına ötürə biləcəyini də qeyd edib, lakin bunun yalnız Rusiya ilə müharibə bitdikdən sonra baş verəcəyini vurğulayıb: “Biz müharibəyə son verməliyik. Biz onu (Vladimir Putini - red.) bitirməliyik. Hesab edəirəm ki, bu, xalqımız və ölkəmiz üçün çox vacibdir”.

Xatırladaq ki, Konstitusiyaya görə, 2019-cu ildə seçilən Zelenskinin səlahiyyətləri onun vəzifəyə başlamasından 5 il sonra başa çatmalı idi. Amma müharibə səbəbindən yeni dövlət başçısı seçkisi olmadı.

Rusiyanın genişmiqyaslı işğalı səbəbindən Ukraynada hər hansı seçkilərin keçirilməsini qadağan edən hərbi vəziyyət tətbiq edildi.

“Mən hakimiyyətdə olsaydım, Rusiya...”

“Dünya III Dünya müharibəsinin astanasındadır. Mən prezident olanda Amerikanın əleyhdarları özlərini sakit aparırdılar”.

Bunu Respublikaçılar Partiyasının qurultayındakı çıxışında prezidentliyə namizəd Donald Tramp deyib.

O xatırladı ki, Rusiyanın Gürcüstana təcavüzü, Krımın ilhaqı və Ukraynanı açıq şəkildə işğal etməsi ondan əvvəlki prezidentin və Co Baydenin prezidentliyi dövründə baş verib.

“Mən hakimiyyətdə olsaydım, Rusiya ilə Ukrayna arasında dəhşətli müharibə olmazdı”, - Donald Tramp deyib.

Tramp 90 dəqiqəlik çıxışının sonunda yenidən birlik mövzuna qayıdıb. O, amerikalıları gözləntilərini artırmağa çağırıb.

“Biz bir-birimizlə mübarizə apararaq enerji sərf etməməliyik. Uğur bizi daha da yaxınlaşdıracaq”, - Respublikaçı prezidentliyə namizəd bəyan edib.

“New York Times” Trampın çıxışını belə şərh edib: “Prezidentliyə namizədin məqsədi bu çıxışla imicini yumşaltmaq və ölkəni birləşdirmək idisə, o, uğursuz oldu; əgər o, seçicilərinin ruh yüksəkliyini alovlandırmaq və həyatına qəsdin onu sındırmadığını göstərmək istəyirdisə, o, məqsədinə çatdı”.

verəcək, sosial-iqtisadi dinamika necə inkişaf edəcək və s. Hazırda respublikaçıların namizədi Donal Trampın reytingi xeyli öndədir. Amma Demokratlar alternativ namizədlə çıxış etsələr, namizəd

seçki kampaniyasını uğurla aparsa, daxili və xarici siyasətdə pozitiv dəyişikliklər baş versə, bu, seçkinin nəticələri-nə təsir göstərə bilər”.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Türkiyə sosial-iqtisadi baxımdan sabit günlərini yaşamır. İllik inflyasiya 50 faizdən yüksək olur. Qiymətlər dayanmadan artır. Az-çox lirə dəyər itirməyə çalışır. Ümumilikdə, vəziyyət yaxşılaşmağa doğru getmir. Qardaş ölkədə turizmə bəslənən ümidlər də özünü doğrultmur. Bu yay xüsusilə Bodrumda az turist gözü deyir. Qiymətlərin çox yüksək olması özünü göstərir. Mənzil bazarında isə geriləmə daha nəzərəçarpan görünür.

Bizimyol.info xəbər verir ki, Türkiyədə mənzil alanların sayı azalıb. Türkiyə Statistika Qurumunun məlumatına görə, iyun-da 1440 əcnəbi bu ölkədə ev sahibi olub. Ümumilikdə, ilin ilk yarısında say 10 min 548-ə çatıb. Aşkar azalma var. 2023-cü ilin birinci yarısı ilə müqayisədə fərqi daha aydın görmək mümkündür. Keçən ilin ilk 6 ayında Türkiyədə xarici ölkə vətəndaşlarına 20 minə yaxın mənzil satılmışdı.

Əvvəlki illərlə müqayisədə daha fərqli mənzərə ortaya qoyur. Məsələn, 2019-cu ildə əcnəbilərə satılan mənzillərin sayı 44 minə çatmışdı. Düzdür, onda lirə hələ təzə ciddi dəyər itirdiyindən, böyük sıçrayış qeydə alınmışdı. Yeni bir il əvvəl ilə müqayisədə say 1,7 dəfə artmışdı. Bir ay ərzində təkcə Rusiya vətəndaşlarına 400-dən çox mənzil satılmışdı. İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Azərbaycan vətəndaşlarının bu istiqamətdə fəallığı da öz yerində.

Azərbaycanlılar xüsusilə pandemiya dövründən sonra Türkiyədə çox böyük imkanlar ortaya qoya bilmir. Ölkədə sosial vəziyyətin pisləşməsi, pul kütləsinin azalması qardaş dövlətdə daşınmaz əmlak bazarındakı davranışa da təsir göstərib. Hər il sayda azalma qeydə alınır. Keçən il azərbaycanlılar Türkiyədə 800 civa-

Azərbaycandan Türkiyədə ev alanların sayı kəskin azaldı

Zəlzələ qorxusu, yoxsa kəskin inflyasiya - ekspertlərin izahı

rında mənzil almışdı. 2023-cü ilin ilk yarısında say 395 olmuşdu. Halbuki sayın 1000-i keçdiyi dövrlər olub. Bu ilin birinci yarısında isə 339 müqavilə imzalanıb.

Azərbaycan vətəndaşlarının Türkiyədə ev almasına rəddüddünün bir səbəbi də gözənlənən böyük İstanbul zəlzələsi göstərilir.

İqtisadçı Xəlid Kərimli mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a deyib ki, Türkiyədə uzun müddət ucuz pul siyasəti həyata keçirilib:

"Buna qeyri-ənənəvi siyasət deyirlər. Türkiyənin AKP hakimiyyəti, Ərdəğanın nüfuzu, yanaşması çox böyük rol oynayır. 2019-cu ildən başlayaraq inflyasiya artmasına baxmayaraq faiz dərəcələrini aşağı salmağa başladılar. Inflyasiya artanda faizlər artır ki, inflyasiya zəifləsin. Bank faizləri aşağı salanda əhali də elə zənn edir ki, onsuz da inflyasiya artacaq, borclansa da onsuz da pul dəyərini itirəcək. Bu proses başlandı spiralı artmağa. Diger tə-

rəfdən, pandemiya ortaya çıxdı. Pandemiya enerji qiymətlərini kəskin artırdı. Prezident seçkilərindən sonra isə bu məsələ işin peşəkarlarına həvalə olundu. Inflyasiya 80 faizdən 50 faizə endirildi, bu əla göstəricidir. İlin sonuna kimi bir az da zəifləyəcək. Inflyasiya spiralı otürüldüyünə görə birdən birə sıfıra endirmək olmur. Burada nüans ondan ibarətdir ki, faizlərin artırılması iqtisadi, işgüzar aktivliyi aşağı salır. Türkiyə Mərkəzi Bankı faizləri bir neçə dəfə artırdı ki, iqtisadiyyata pulun girişini azaltsın. Burada əsas məqsəd inflyasiyanı cilovlamaqdır".

O ki qaldı Bodrumda baş verənlərə, ekspert qeyd edib ki, sahibkarlar dayanmadan qiymətləri artırır: "Türkiyəyə əsasən münasib qiymətlərə görə gəlirdilər. Türkiyənin təbiəti, xidməti gözəldir, amma qiymət də burada böyük rol oynayır. Turistlər yunan adalarına deyil, ondan iki dəfə ucuz olan Türkiyəyə gedirdilər. Qiymət eyni olanda yunan adalarına üz tuturlar. Yeni inflyasiya ocağının söndürülməsi iqtisadi aktivliyi aşağı sala-

cağı gözənlirdi, yeni burada qeyri-adi heç nə baş vermir. İndi boş qalan hotellər gələn il üçün daha əlverişli qiymətlər verəcək ki, müştərilərini cəlb etsinlər. Artıq inflyasiyanın aşağı düşəcəyini görüb daha aşağı qiymətlər təklif edəcəklər. Mərkəzi Bankın müstəqillik çərçivəsində lirə də daha stabil olacaq, sürətli dəyər itirməyəcək. Həm turizmle bağlı, həm də daşınmaz əmlakla bağlı vəziyyət də stabiləşəcək".

Daşınmaz əmlak üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev də mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini deyib: "Türkiyədə daşınmaz əmlakla bağlı ötən il verilən qərar azərbaycanlıların marağına uyğun olmadı. 2021-ci ilə qədər Türkiyədə daşınmaz əmlakların qiymətləri sabit idi. Artım çox cüzi şəkildə müşahidə olunurdu. Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində Türkiyəyə ciddi axın müşahidə olunmağa başladı. Xüsusən də Avropada, Amerikada yaşayan rus iş adamları, Rusiya vətəndaşları, həmçinin Ukrayna və digər ölkələrdən gələn xarici vətəndaşlar Türkiyədə daşınmaz

əmlak almağa üstünlük verdilər. Bu cür kütləvi axın Türkiyənin öz qanunvericiliyində dəyişiklik etməsinə yol açdı. Əvvəlki illərdə Türkiyədən 250 min dollar məbləğində daşınmaz əmlak alan turistə Türkiyə vətəndaşlığı verildi. Dəyişiklikdən sonra müəyyən olunan məbləğ artırıldı və 400 min dollar civarında oldu. Əgər hansısa xarici vətəndaş Türkiyə vətəndaşı olmaq üçün ev almaq istəyirsə, bu halda 400 min dollar xərcləməlidir. Azərbaycan vətəndaşlarının Türkiyədən ev almasına marağı kəskin şəkildə azaldı. Əvvəlki illərdə qiymət ucuz olduğuna görə vətəndaşlarımız aldığı evi rahatlıqla kirayə verə bildilər. Lakin indiki məqamda daşınmaz əmlak üçün təyin olunan yüksək qiymət alıcılıq qabiliyyətini azaldı. Ona görə də azərbaycanlıların reytingdəki mövqeyi də geriləyib".

□ **Afaq MİRƏVİQ,**
"Yeni Müsavat"

Baş nazirdən dərmanlarla bağlı qərar

Dərman vasitəsinə, dərman maddəsinə və tibb vasitəsinə verilən qeydiyyat vəsiqəsi 5 il müddətində qüvvədə olacaq

Dərman vasitələrinin, dərman maddələrinin və tibb vasitələrinin dövlət qeydiyyatına alınması, dövlət reyestrinə daxil edilməsi və dövlət reyestrinin aparılması qaydaları təsdiq edilib.

Baş nazir Əli Əsədov bununla bağlı qərar imzalayıb.

Qayda Azərbaycan Respublikasında dərman vasitələrinin, dərman maddələrinin və tibb vasitələrinin dövlət qeydiyyatına alınması, dərman vasitələrinin dövlət reyestrinə daxil edilməsi və dövlət reyestrinin aparılması qaydalarını müəyyən edir.

Aşağıdakılar dövlət qeydiyyatına alınır:

- dərman vasitələri (orijinal dərman vasitələri, dərman vasitələrinin analoqları (generiklər), dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitələrinin yeni kombinasiyaları, dövlət qeydiyyatı müddəti bitmiş dərman vasitələri, qablaşdırılmamış dərman vasitələri və tibb müəssisələri üçün qablaşdırılmış dərman vasitələri);

- dərman maddələri;
- risk dərəcəsi daha yüksək, yüksək və (və ya) orta olan tibb vasitələri.

Dərman vasitəsinin dövlət qeydiyyatı haqqında qeydiyyat vəsiqəsinin qüvvədəolma müddəti bitmiş dərman vasitələri, dərman maddələri və tibb vasitələri bu Qaydalar nəzərə alınmaqla yenidən dövlət qeydiyyatına alınır.

Dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitələrinin, dərman maddələrinin və tibb vasitələrinin qeydiyyatı üçün tələb olunan bu Qaydalarda göstərilən sənədlərdə əks olunan məlumatlarda hər hansı dəyişiklik edilərsə, həmin dəyişikliklər dövlət qeydiyyatına alınmalıdır.

Dərman vasitələri, dərman maddələri və tibb vasitələri Sə-

hiyyə Nazirliyi tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınaraq dövlət reyestrinə daxil edilir və Azərbaycan ərazisinə idxalına, Azərbaycan ərazisində istehsalına, satışına və istifadəsinə icazə verilir.

Dərman vasitəsinin, dərman maddəsinin və ya tibb vasitəsinin dövlət qeydiyyatına (yenidən dövlət qeydiyyatına) alınmasından və dərman vasitəsinin, dərman maddəsinin və ya tibb vasitəsinin qeydiyyat sənədlərində edilən dəyişikliklərin dövlət qeydiyyatına alınmasından aşağıdakı hallarda imtina edilir:

- bu Qaydalarda göstərilən sənədlər tam təqdim edilmədikdə

və bu çatışmazlıq "İnzibati icraat haqqında" qanuna uyğun olaraq aradan qaldırıldıqda;

- təqdim edilmiş sənədlərdə həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar aşkar edildikdə;

- dərman vasitələrinə və dərman maddələrinə münasibətdə "Analitik Ekspertiza Mərkəzi" publik hüquqi şəxsi tərəfindən keçirilmiş ekspertiza rəyinin nəticəsi mənfii olduqda;

- tibb vasitəsinin keyfiyyəti, effektivliyi və təhlükəsizliyi ilə bağlı təqdim edilmiş sənədlərdə uyğunsuzluq aşkar edildikdə.

Dərman vasitəsinin və onun tərkibinə daxil olan dərman maddələrinin dövlət qeydiyyatına alınması məqsədilə müraciət olunduqda dərman vasitəsi və dərman maddəsi üçün ayrı-ayrılıqda qeydiyyat vəsiqələri verilir.

Dərman vasitəsinə, dərman maddəsinə və tibb vasitəsinə verilən qeydiyyat vəsiqəsi 5 (beş) il müddətində qüvvədə olur.

Dərman vasitəsinin və tərkibində dərman maddəsi olan tibb vasitəsinin istifadə təlimatının Azərbaycan dilində notariat qaydasında tərcüməsi ərizəçi tərəfindən təqdim olunur, "Analitik Ekspertiza Mərkəzi" publik

hüquqi şəxsi tərəfindən yoxlanılır və Nazirlik tərəfindən təsdiq edilir.

Dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitələrinin, dərman maddələrinin və tibb vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Nazirlik tərəfindən "Analitik Ekspertiza Mərkəzi" publik hüquqi şəxsi vasitəsilə həyata keçirir.

Dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitələrinə münasibətdə dövlət reyestrinə Qanunda qeyd olunan məlumatlar daxil edilir. Həmçinin qeydiyyat vəsiqəsində Azərbaycan dilində yazılan əmtəə nişanı adı reyestrə qeyd olunur.

"Lisenzialar və icazələr haqqında" qanunda nəzərdə tutulmuş hallardan başqa, dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitələri, dərman maddələri və tibb vasitələri ilə əlaqədar aşağıdakı hallardan biri müəyyən edildikdə onların dövlət qeydiyyatı Nazirlik tərəfindən dayandırılır:

- dərman vasitəsinin təyinatı üzrə, istifadə təlimatına müvafiq tətbiq edilməsinə baxmayaraq istifadə təlimatında göstərilməyən əlavə təsirləri yarandıqda;
- Azərbaycan Respublikası

Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 25 dekabr tarixli 503 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dərman vasitələrinin farmakonəzarət Qaydası"na əsasən fayda/risk nisbətinin qiymətləndirilməsi nəticəsində dərman vasitəsinin və dərman maddəsinin terapevtik effektivliyinin olmaması və ya kifayət qədər olmaması müəyyən edildikdə;

- qablaşdırma və markalanma tələblərinə əməl olunmadıqda və bu bərdə "Analitik Ekspertiza Mərkəzi" publik hüquqi şəxsi tərəfindən vəsiqə sahibinə edilən rəsmi xəbərdarlıq nəzərə alınmadıqda;

- Qanuna əsasən Nazirlik tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınmış dərman vasitəsinin keyfiyyətli, effektiv və təhlükəsiz olmasına dair əsaslandırılmış faktlar aşkar edilərək bu bərdə Azərbaycan Respublikasında tətbiqinin qadağan edilməsi barədə müvafiq qərar qəbul olunduqda.

Dövlət qeydiyyatı dayandırılmış dərman vasitələrinin, dərman maddələrinin və tibb vasitələrinin Azərbaycan Respublikasına idxalı, Azərbaycan Respublikası ərazisində satış üçün istehsalı, satışı və istifadəsi dayandırılır.

Dövlət qeydiyyatının dayandırılmasının əsası nəzərə alınaraq, Nazirlik tərəfindən dövrüyədə olan dərman vasitələri, dərman maddələri və tibb vasitələri haqqında geri çağırılma barədə qərar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 27 noyabr tarixli 460 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dərman vasitələrinin geri çağırılması Qaydası"na əsasən verilir.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə məxsus "Aztelekom" və "Bakı Telefon Rabitəsi" MMC-lər avqustun 15-dən genişzolaqlı internetin tariflərinə dəyişiklik edəcəklər. Bu barədə dövlət provayderləri məlumat yayıb. Bildirilir ki, Şirkətlər GPON (Gigabit Passive Optical Network - Gigabit tutumlu Passiv Optik Şəbəkə) tarifləri üzrə təqdim olunan sürətləri 2,5 dəfə (40 Mbit/s internet sürətini 100 Mbit/s-yə, 60 Mbit/s internet sürətini 150 Mbit/s-yə, 100 Mbit/s sürətini isə 250 Mbit/s-yə qədər) artıracaq.

Yeni sürət tariflərində abunəçilər üçün minimal sürət 100 Mbit/s-dən başlayacaq və hər Mbit/s üçün ödəniş məbləği 0,45 manatdan 0,25 manata endiriləcək. Belə ki, abunəçilərə 100 Mbit/s internet üçün 25 manat, 150 Mbit/s internet üçün 30 manat, 250 Mbit/s internet üçün 36 manat qiymət təklif ediləcək.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, onsuz da əhali internet provayderlərin aylıq ödənişə uyğun xidmət göstərmədiyindən şikayətçi idi. "Aztelekom" internetin qiymətini müştərilərdən xəbərsiz qaldırıb. 15 manat ödədiyimiz internet üçün qəfildən 20 manat istəyirlər. Keyfiyyət bir yana, müştəridən xəbərsiz qiyməti necə qaldırmaq olar?" deyənlər çoxluq təşkil edir.

Mütəxəssislər də illərdir ki, Azərbaycanda mobil internetin keyfiyyətinin digər ölkələrlə müqayisədə aşağı olduğunu nəzərə çatdırır. Qafqaz regionunda mobil internetin həcmi və qiyməti ilə bağlı müqayisə apardıqda Azərbaycan standart aylıq internet paketlər üzrə heç bir parametrlə ölə çıxır. Bununla belə Azərbaycandakı mobil internet qiyməti Gürcüstandan 2 dəfə baha, Ermənistanı isə bir az bahadır. İllərdir Qafqaz regionunda ən sərfəli aylıq internet paketi Gürcüstanın təqdim etdiyi bildirilir. Türkiyə, Rusiya və ya Avropa ölkələri ilə isə müqayisə edilərsə, daha qəbərli rəqəmlər ortaya çıxar. Bu səbəbdən də ölkəmizdə keyfiyyətsiz, zəif internetlə bağlı şikayətlər şikayətlər səngimək bilmir. Hər ay vaxtılı-vaxtında ödəniş edildiyi halda günün müxtəlif saatlarında internetin ya zəiflədiyini, ya da ümumiyyətlə olmadığını müşahidə edirik.

Ən acınacaqlısı isə odur ki, internet şəbəkəsinə tam qoşulmayan kəndlərimiz hələ də var. Ümumiyyətlə isə bölgələrin sosial-iqtisadi vəziyyətini, işsizliyi nəzərə alsaq, qiymət artımından sonra insanlar internetdən istifadə edə biləcəklərmi, o da sual yaradır. Bir-iki aydan sonra isə ali təhsil müəssisələrində, orta məktəblərdə dərslər də başlayacaq. Pandemiyadan sonra ənənəvi tədris tətbiq olunsada, demək olar ki, müəllimlər şagirdlərə tapşırıqları

İnternetin bahalaşan "benzini" ...

Ekspertlər narazıdır: "Kənddə gündəlik ruzisini qazanan vətəndaşın 100 Mbit/s sürətə ehtiyacı varmı?"

bu internet şəbəkəsinin sahibi elə siyasət qurmalıdır ki, istifadə və qiymətlər hamı üçün əlçatan olsun.

Ekspert "Aztelekom" minimal 100 Mbit/s sürət vermək iqtidarındadırmı? "sualına belə cavab verib: "Baxıram ki, Aztelekom tarana gedir. Açıqlayıblar ki, deyilənlər düzdür, amma dövlət provayderi də olsa qiyətləri 40% qaldıracağıq. Gətirdikləri arqumentlər də məntiqsizdir və heç bir dataya söykənmir. Aztelekom-un tarana gətməsi ilk öncə onun göstəricisidir ki, hələlik ölkədə telekommunikasiya sektorunda müstəqil tənzimləyici qurum yoxdur. Sektorda istehlakçıların hüququnu qorumaqlı olan da İnformasiya Kommunikasiya Texnologiyaları Agentliyidir. O da müstəqil deyil. Aztelekom da nə RİNN tabeliyində olan İKTA-dan çəkinir, nə də Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətindən Antiinhisarlarla da məhz bu tip məsələlərlə bağlı məhkəmə çəkişməsindədir. Belə olan halda nə etməli? Düşünürəm ki, yenidən magistral (backbone) statusu qazanan Aztelekom-un hər bir müştəriyə minimal 100 Mbit/s sürət təqdim etmək, keyfiyyətli servis qurmaq üçün heç bir texniki-texnoloji imkanı yoxdur. İlk öncə gərək müvafiq qurumlar monitorinq aparıb Aztelekomun elan etdiyi parametrlərə uyğun texnoloji imkanlarının olmasını müəyyən etsin. Əminliklə deyirəm ki, Aztelekom-da nəinki hər istifadəçiyə 100Mb/s, heç 40 Mb/s vermək üçün texniki-texnoloji imkanı yoxdur. Açıqlasın görək Aztelekom hazırda nə qədər trafik alır və nə qədər satır? Müştərilərin sayı və tələbatı nə qədərdir? Dövlət qurumu üçün bu məlumatlar açıq olmalıdır. Lakin Aztelekom bunu qapalı saxlayır. Çünki bilir ki, aldığı ilə satdığı arasında dağ boyda fərq var. Aztelekom güman ki, müqavilədə nəzərdə tutulan deyiləndən aşağı sürətləri təqdim edəcək, sadəcə vətəndaşların bundan xəbəri olmayacaq, sadəcə vətəndaşlara qarşı sadəcə "çəkiddə oğurlamaq" prinsipi tətbiq ediləcək. Bununla o, uzağa gedə biləcəkmiz? Bu da asılı olacaq İKTA və Antiinhisarın yanaşmasından, həmçinin ictimai nəzarətin gücündən".

əsasən onlayn şəkildə göndərir. Bir sıra dərslər vəsaitləri, ədəbiyyatlar internet üzərindən axtarılır, əldə edilir. Bir sözlə, internet insanların həyatını zəbt edib. Yeni bahadır deyib, imtina etmək olmur, digər tərəfdən, insanlara seçim hüququnun verilməməsi də absurd görünür.

Azərbaycan İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları Sənayesi Assosiasiyasının rəhbəri Elvin Abbasov hesab edir ki, qiymət artımı qərarı verildəndə istehlakçını da nəzərə almaq lazım idi: "İstehlakçı fakt qarşısında qalmamalıdır. Provayderlər vacib məlumatları yalnız öz saytlarında və qəzetlərdə yerləşdirməklə kifayətlənməməli, daha geniş formada yayımlamalıdır. Təəssüf ki, nə özəl, nə də dövlət provayderləri bunu edə bilərlər".

Elvin Abbasov deyir ki, qiymət artımı gözlənilən idi. Çünki ucqar bölgələrdə infrastrukturun qurulması üçün böyük pullar xərclənib. Mütəxəssis maarifləndirmə işinin zəif aparıldığını düşünür: "Provayderlərin abunəçilərə sadəcə sürətin və qiymətin dəyişməsi ilə bağlı məlumatı verməsi ilə kifayətlənmələrinin yetərli olmaması belə məqamda da aydın olur. Təəssüflər olsun ki, tələb ilə realıq üst-üstə düşmədiyi halda narazılıqlar davam edir".

Ucqar bölgələrdə infrastruktur qurulması, genişzolaqlı internet imkanlarının yaradılması yaxşı haldır. İnternetin sürətinin artırılması da müsbət tendensiya

Hər halda beynəlxalq reytinglərdə də faydasını görə-cəyik. Amma qiymət artımı heç yerinə düşmədi. Bütün dünyada internet qiymətlərinin aşağı salınması müzakirə mövzudur. Bizdə isə benzinin və dizelin qiyməti artan kimi başqa sahələrdə də bahalaşma müşahidə edilir. Ucqar kəndlərə internet gətirik, lakin düşünürük ki, insanlar xidmət haqqını necə ödəyəcək. Onsuz da bölgələrdə 18 manatdan ucuz internet əldə etmək mümkün deyil. Bəzi özəl provayderlər 40 Mbit/s sürət 15 manata təklif edir. Belə çıxır ki, indi qiymət 20 manatı aşacaq. Bizə kiçik rəqəmlər kimi görünə bilər, amma bölgə camaatı üçün ağır yüküdür".

Milli Məclisin VI çağırış deputatı Aqil Abbas "Yeni Müsavat"a mövzu ilə bağlı bunları deyib: "Əlbəttə, mən də istəmirəm qiymət artımı olsun. Amma bu günə kimi kəndləri internetlə təmin etmək nə çətin bir şeydir ki?! Ölkənin bütünlükdə internetlə təmin olunması vacib amildir. Əhali bütün informasiyanı, qəzet materiallarını internet üzərindən əldə edir, mütləq internet olmalıdır. Amma bölgələrimizdə qiymətlər aşağı olmalıdır, bunu aidiyyəti qurumlar nəzərə almalıdır. Ümumiyyətlə, qiymət artımlarının hər zaman əleyhinə olmuşam".

Azərbaycan İnternet Forumunun rəhbəri Osman Gündüz də qiymətlərin artırılmasının əleyhinə danışır: "Provayderlər, o cümlədən dövlət provayderləri internet

tariflərini 40% qaldırır. Görəsən "yüksek sürətlər və yüksek qiymətlər" prinsipi doğru mu yoxdur? Baxıram ki, yenə manipulyasiyalar, yenə provayderlərin bu məntiqsiz addımlarının doğru olmasını öncədən əsaslandıranların haray-həşəri bürüyüb aləmi. Görünən odur ki, sanki bir separat sövdələşmə etməklə internetin sürətini və qiymətini gələn aydan birdən birə 40% qaldırmaq istəyirlər. Hazırda minimal qiymət 18 manat müəyyən olunub və bu ödənişlə vətəndaş 40 Mbit/s sürət əldə edə bilər. İndi təklif olunan isə minimal 100 Mb/s üçün 25 manat olacaq. Görünür ki, provayderlər, o cümlədən dövlət provayderləri də bir anda varlanmaq xətti götürüblər. Baxırlar ki hamı ölkədə qiymətləri qaldırır, düşünüblər ki onlar niyə etməlidirlər. Bütün bunlar isə düşünürəm ki, doğru bir yanaşma deyil, yeni "yüksek sürətlər və yüksek qiymətlər" prinsipi heç bir halda doğru deyil. Xüsusən də regionlar üçün. Düşünürəm ki, hamı üçün minimal sürət 100 Mbit/s etməklə hansısa beynəlxalq reytinglərdə yüksək yerlər qazanmağı vətəndaşlarımızın maraqlarından üstün tutmaq yolverilməzdir. Azərbaycanda rəsmi rəqəmlərə görə əhalinin yarısı kənd əhalisidir. Bu birmənalıdır. Belə olan halda hamı üçün minimal sürət 100 Mbit/s etmək görəsən kimin ağılına gəlib. Hansı təfəkkürün məhsuludur bu? İndi mən sual edirəm hökumətə, kənddə yaşayan, sahibkarlıqla məşğul ol-

mayan, VÖEN-i olmayan, min cür eziyyətlə çöhrəpulu gündəlik ruzisini qazanan, yalnız övladı ilə internet üzərindən əlaqə saxlayan, yalnız hansısa bir onlayn xidmətlərdən yararlanan, hansısa bir təhsil və ya digər dövlət xidməti alan bir vətəndaşımızın 100 Mbit/s sürətə ehtiyacı varmı? Bu vətəndaşlarımız hara sərf edəcək bu sürət? Nə üçün biz zorla ona zəruri olmayan bu sürət verib min eziyyətlə qazandığına şərik olmalıyıq? Qiymət siyasəti elə qurulmalıdır ki, hamı üçün ehtiyacına uyğun olaraq əlçatan olsun. Dövlət provayderlərin bu tip addımları isə ümumiyyətlə ağılasıqmadır. Provayder ona görə hələlik "dövlət provayderidir" ki, məhz vətəndaşın tələbatına və gələcək inkişafına zəruri olan internetə əlçatanlığı olsun.

Bir yandan rəqəmsal transformasiya deyirik, rəqəmsal xidmətlər yaradırıq, rəqəmsal savadlılığı artırırıq, digər tərəfdən də bunun üçün əsas ola biləcək vasitənin əlçatanlığını məhdudlaşdırırıq.

Son 3 ildə RİNN bütün ölkə boyu ildırım sürətli bir internetləşmə siyasəti aparabilib. On illər ərzində reallaşdırılmayan reallaşdı. Ölkədə nəhəng bir internet şəbəkəsi, həm də dövlətə məxsus olan bir şəbəkə formalaşdı.

Bütün ölkə boyu keyfiyyətli internetə əlçatanlıq 92%-ə çatıb. Bu çox böyük bir uğurdur. Amma buna kölgə sala biləcək addımlara yol vermək doğru olmazdı.

İndi dövlətə məxsus olan

Rusiya qazının Ukrayna üzərindən nəqlini nəzərdə tutan sazişin müddətinin uzadılmaması Avropa İttifaqının Rusiya qazından imtina etməyə hazırlaşmasına səbəb olub. Rəsmi Brüssel buna nail olmaq üçün Azərbaycan da daxil olmaqla, enerji sahəsində özünün "daha etibarlı" tərəfdaşları ilə yeni əməkdaşlıq qurmaq istəyir. Bu məqsədlə Brüssel Azərbaycana öz qazını Rusiyanın və Ukraynanın qaz nəqli sistemindən istifadə etməklə Avropaya çatdırmağı təklif edir.

İlk dəfə bu məsələni mayın 7-də Bakıda səfərdə olan Slovakiyanın baş naziri Roberto Fitso ictimailəşdirib. O, Azərbaycan qazının Rusiya və Ukrayna üzərindən Slovakiyaya, oradan isə digər Avropa ölkələrinə nəqlini təklif edib: "Azərbaycan təbii qazının Slovakiyaya idxalını da həyata keçirə bilərik. Detallara varmaq istəməzdim. Rusiya və Ukrayna bəlli səbəblərə görə Avropaya artıq qaz ixrac edə bilmir. Slovakiyaya böyük həcmdə qazın gətirilməsində təbii ki, maraqlıyıq. İldə təxminən 20 milyard kubmetr qazdan söhbət gedir. Bu, Avropaya gələn qazın böyük ölçüdə şəxələndirilməsinə töhfə verəcək. Bu müqavilənin imzalanmasına çox yaxındır".

Daha sonra bu barədə tərəflər iyunun 13-də Brüsseldə baş tutmuş 5-ci Avropa-Azərbaycan Təhlükəsizlik Dialoqunda müzakirə aparıblar. Hazırda Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən 8-i Azərbaycandan qaz alır.

Bu təklif reallaşarsa, Azərbaycandan Avropaya ikinci enerji marşrutu açılmış olacaq. Azərbaycan ilk dəfə 2020-ci ilin sonlarında Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə mavi yanacağı Avropa bazarına çıxara bilib. Elə həmin ildən etibarən Azərbaycan Yunanıstan və İtaliyaya, 2021-ci ildən isə Bolqarıstana qaz satır.

2022-ci ildə isə Avropa Komissiyası ilə Azərbaycan Bakıda enerji memorandumu imzalayaraq, nəql edilən qazın həcmi iki dəfəyədək artırmaq barədə razılığa gəliblər. Bu anlaşma Rusiya-Ukrayna müharibəsinin başlamasından 5 ay sonra baş tutmuşdu: Moskvanın qaz şantajından qurtulmağa çalışan Brüssel Azərbaycan da daxil olmaqla, digər qaz hasilatçılarından alışları artırmağa çalışırdı. Memorandum imzalanandan sonra Avropa İttifaqının Azərbaycandan Avropa qaz çatdırın Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsi məsələsi aktuallaşdı, bu istiqamətdə tezliklə real qərarların alınacağı gözləntiləri yarandı. Lakin 2022-2023-cü il qışı keçəndən sonra Avropanın qaz ehtiyatlarının bolluğu bu məsələnin arxa plana keçməsinə səbəb oldu. Burada

tranziti ilə bağlı hələ razılığa gəlməyib. Bu barədə Ukraynanın "Naftoqaz" şirkətinin rəhbəri Aleksey Çernişev danışıb. Onun sözlərinə görə, qaz nəqli sistemi Ukrayna dövlətinin əsas

dəhlizin Avropadakı hissəsi olan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərinin (TAP) buraxılış gücünün artırılması da gündəmdədir.

İyulun 18-də Prezident İlham Əliyev Oksfordda

ropa qaz təchizatçısı adlandırılmışdır. Bu, çox böyük məsuliyyətdir və əlbəttə ki, biz yalnız Avropaya 2027-ci ilə qədər ildə 20 milyard kubmetr qazla təchiz etmək üzrə öz öhdəliyimizi yerinə

dövrü ilə müqayisədə təqribən 6 faiz çoxdur. Cari ilin yanvar-iyun aylarında Türkiyəyə təqribən 5 milyard kubmetr, Avropaya təqribən 6,4 milyard kubmetr, Gürcüstana isə 1,3 milyard

Ukraynanın Azərbaycan qazını ixrac tərəddüdü

Rəsmi Kiyev bu layihədə maraqlı olduğunu gizlətmir, amma...

həm də Avropa İttifaqının qalıq yanacaqlardan istifadədən imtina planları rol oynayır: bu məqsəddə görə Avropanın maliyyə qurumları neft və təbii qazla bağlı layihələri maliyyələşdirməkdən imtina edirlər. Bütün bunlara görə Azərbaycan qazının Ukrayna üzərindən Avropaya çatdırılması Aİ üçün ən səmərəli həll yolu hesab edilir.

Onu da qeyd edək ki, Kiyev Rusiya qazının öz ərazisindən keçməklə Avropaya nəqlinə qarşı çıxır. Əvəzində isə Ukrayna qazın enerji ilə zəngin digər ölkələrdən alınaraq öz qaz nəqli şəbəkəsi ilə Qərbi Avropa ölkələrinə nəqlini təklif edir. Bu, həm Ukraynanın çox nəhəng qaz nəqli infrastrukturunun işlək vəziyyətdə qalmasını təmin edər, həm də Rusiyanın onu dağıtmaq fikrinə düşməsinin qarşısını alır.

Bunu əsas gətirən Ukrayna mediasının yazdığına görə, rəsmi Kiyev Azərbaycan qazının da öz ərazisindəki Rusiya kəmərlərinə vurulmasında maraqlı olduğunu bildirib. Lakin Azərbaycan qazının Ukrayna qaz nəqli sistemi vasitəsilə

aktivlərindən biridir və gələcəkdə "Ukrayna qaz ixracatçısına çevriləndə" satış bazarına çıxışı təmin etmək üçün işləməlidir. "Bizim bu sistemi dayandırmağa haqqımız yoxdur. Çünki bunu dayandırsaq, Avropa bazarı üzünü başqa təchizatçılara yönləndirəcək. Əslində, biz alternativ həll yolları axtarıq. Məsələn, Azərbaycandan iş adamları bizimlə əlaqə saxladılar. Xüsusilə, SOCAR şirkəti. Amma hazırda hazır həll yolu yoxdur. Bu barədə danışmaq hələ tezdir", - Çernişev qeyd edib.

Bundan əvvəl Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski "Bloomberg"ə müsahibəsində bildirib ki, Ukrayna "Qazprom" ilə tranzit sazişi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan qazının öz ərazisi ilə Aİ-yə nəqli imkanlarını öyrənir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Avropaya qaz nəql etdiyi Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsi layihəsi üzərində işləri davam etdirməkdə qərarlıdır. Artır dəhlizin bir seqmenti olan TANAP kəmərinin genişləndirilməsi üçün müzakirələr başlanıb. Eyni zamanda

"Avropa Siyasi Birliyi"nin 4-cü Zirvə toplantısı çərçivəsində keçirilən "Enerji və bağlantı" mövzusunda deyirmi masada çıxışı zamanı Azərbaycan qazının Avropaya ixrac həcmi artırılması məsələsindən danışaraq: "Enerji sahəsində Bakıda müəyyənləşdirdiyimiz strateji tərəfdaşlıq bizim Avropaya qaz təchizatımızın 2027-ci ilin sonuna qədər ikiqat artırılmasını nəzərdə tutur. Biz bu hədəfə doğru irəliləyirik. 2021-ci ildə Avropa qitəsinə bizim qaz təchizatımız ildə 8 milyard kubmetr təşkil edirdisə, bu il bu göstərici 13 milyard kubmetrə yaxın olacaq. 2021-ci ildə ümumi ixrac 18 milyard kubmetr təşkil edirdisə, bu il bu göstərici 25 milyard kubmetr olacaq. İxracın yarıdan çoxu Avropaya gedir. Azərbaycanın təbii qazını səkkiz ölkə alır, onlardan beşi - Bolqarıstan, Yunanıstan, İtaliya, Macarıstan və Rumıniya Avropa İttifaqının üzvüdür. İkisi İttifaqa daxil olmaq üçün namizəd ölkədir - Gürcüstan və Serbiya, eləcə də Türkiyə.

Avropa Komissiyası Azərbaycanı enerji üzrə etibarlı tərəfdaş və ümum-Av-

yetirmək üçün əlimizdən gələni etməyə çalışırıq. Bu, bizim hədəfimizdir. Bizim resurslarımız və infrastrukturumuz var. Yeni tərəfdaşlarla, əsasən Sloveniya və Slovakiya ilə danışıqlar prosesini sürətləndirməliyik, həmçinin mövcud bazarlara qaz təchizatımızın artırılması üzərində çalışmalıyıq. Çünki bizim İtaliyaya təchizatımız 9 milyard kubmetrdirsə, İtaliyaya bizdən 20 milyard kubmetr qaz lazımdır. Bu, sadəcə, qazımıza olan tələbatın bir nümunəsidir".

İyulun 18-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Oksfordda qarşı tərəfin müraciətinə əsasən Çex Respublikasının Baş naziri Petr Fiala ilə görüşüb. Rəsmi məlumata görə, görüşdə Azərbaycan ilə Çexiya arasında enerji, o cümlədən neft-qaz sahəsində əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan qazının artıq Çexiyanın qonşu ölkələrinə ixracının təmin edildiyi bildirilərək, Çexiyaya ixrac üçün də yaxşı imkanların olduğu qeyd edilib.

Azərbaycan Energetika Nazirliyinin rəsmi məlumatına əsasən 2024-cü ilin yanvar-iyun aylarında 25,1 milyard kubmetr təbii qaz hasil edilib. Qazın 6,5 milyard kubmetri AÇG-dən, 14 milyard kubmetri "Şahdəniz"dən, 0,8 milyard kubmetri Abşerondan, 3,8 milyard kubmetri SOCAR üzrə hasil olunub. Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən qaz hasilatında təqribən 1 milyard kubmetr, yəni 4,3 faiz artım qeydə alınıb.

Hesabat dövründə xaricə qaz satışı təxminən 12,7 milyard kubmetr təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq

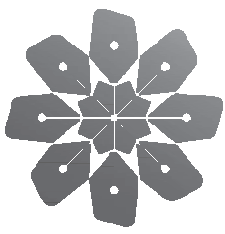
kubmetr qaz satılıb.

Azərbaycan hazırda öz qaz hasilatını artırmaq üçün işləri sürətləndirir. Ölkənin ikinci əsas qaz yatağı olan "Abşeron"da ikinci mərhələ üzrə fəaliyyətlərin aktivləşməsi də bura aiddir. SOCAR-ın vitse-prezidenti Babək Hüseynovun dediyinə görə, "Abşeron" qaz-kondensat yatağının işlənilməsi layihəsinin ikinci mərhələsi üzrə investisiya qərarı bu ilin sonuna qədər verilə bilər.

Azərbaycan öz qazı ilə yanaşı həm də Türkmənistan qazının Avropaya nəqlinin təşkilində mühüm rola malikdir. Bakı Enerji Həftəsinin ilk günündə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə Türkiyənin BOTAS şirkəti arasında təbii qaz təchizatı, nəqli və tranziti sahəsində bir sıra müqavilələr imzalanıb. İmzalanan müqavilələr iki ölkə hökumətləri arasında 14 may 2024-cü il tarixində imzalanmış "Təbii qaz sahəsində Əməkdaşlıq haqqında" Sazişdən irəli gəlməklə, SOCAR tərəfindən Türkiyəyə təbii qaz təchizatı, Azərbaycan qazının Türkiyə vasitəsilə Bolqarıstan bazarına çatdırılması, Naxçıvana qaz təchizatı sahəsində əməkdaşlıq və Türkmən qazının Azərbaycan və üçüncü ölkələr vasitəsilə Türkiyəyə nəqli ilə bağlı müddəaları əhatə edir.

Türkmən qazının Türkiyəyə çatdırılması, oradan Avropaya qaz nəqli potensialını artırır. Türkiyə aktiv şəkildə öz ərazisində qaz mərkəzinin yaradılması istiqamətində işləri davam etdirir. Bu isə Azərbaycan qazının Avropaya çatdırılması yollarının çoxşaxəli olması imkanı deməkdir.

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Masallıda körpə ölümü qeydə alınıb. Məlumatla görə, Masallı rayonunun Böyük Təklə kənd sakinini 2007-ci il təvəllüdlü Səfurə Elvin qızı Qubadova doğuş üçün Masallı Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının ginekologiya və doğum şöbəsinə müraciət edib. Ananın müayinəsi aparılıb və Lənkəran Regional Perinatal Mərkəzə göndərilib. Lənkəranda bildiriblər ki, doğuş təbii yolla olmalıdır və Lənkəranda qalmaq məsləhət görülüb.

Özünü yaxşı hiss etdiyini deyən ana yenidən Masallıya qayıtarlıb. S. Qubadova bir gün sonra doğuşa götürülüb. Doğuş zamanı çəkisi 2,8 kq olan ölmüş qız uşağı dünyaya gəlib. Yaxınları bildirirlər ki, uşağın ölümünə səbəb həkim səhlənkarlığıdır. Hazırda faktla bağlı rayon prokurorluğunda araşdırmalara başlanılıb.

Kənd icra nümayəndəliyindən modern.az-a verilən məlumata görə, körpənin atası ötən il Səfurə Qubadovanı qaçıdırıb: "Ata daha sonra Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 152-ci maddəsi (On dörd yaşına çatmış, lakin on altı yaşına çatmayan şəxs cinsi əlaqədə olma və ya seksual xarakterli digər hərəkətlər etmə) ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. O, cəzasını çəkib və azadlığa buraxılıb".

Bu fakt bir daha ölkəmizdə erkən nikah, uşaq yaşda ana olmaq problemini gündəmə gətirmiş oldu. Bununla bağlı son vaxtlar aidiyyəti qurumlar tərəfindən xeyli işlər görüldü, tədbirlər həyata keçirilsə də, bu problem aradan qalxmır.

Pediatr Vaqif Qarayev hadisəyə bu cür reaksiya verib: "Deyəndə ki, erkən evlilikdən

olan uşaqların sağlamlığı problemli olur, iki əsr əvvəldən misal gətirirlər, "mənəm nə-nəm 13 yaşında ərə gedib, buz baltası kimi 10 uşaq doğub" deyə... Yeniyetmə qızlar hamiləliyi axıra qədər daşıya bilmir, ya düşüklər olur, ya da uşaq ağır yarımçıq doğulur. Uşaqlar qalsa da, əqli və fiziki problemləri ilə ailəyə və səhiyyə strukturlarına ağır yük olur".

UNİSEF-in bəyanatına görə, Azərbaycanda bir il ərzində 15 yaşına çatmayan təxminən 5 qız ailə qurur. Erkən nikah qızların tükəndirilməsi, fizioloji olaraq qadınların istismar edilməsi, onların fundamental hüquqlarının pozulmasıdır. Həmçinin bu yaşda olan qızlar ailə, uşaq sahibi olmağa fizioloji və psixoloji cəhətdən hazır olmurlar. Anaya ehtiyacı olan qızlar özləri erkən yaşda ana olur.

Xatırladaq ki, qanuna əsasən, 16 yaşa qədər olan oğlan və qızlar uşaq hesab olunur. Azərbaycan qanunvericiliyində 2011-dən qadın üçün nikah yaşı 17-dən 18-ə qaldırılıb. Belə olan halda uşaqların nikahda daxil olması insan hüquqlarının pozulması deməkdir.

Mütəxəssislər bildirir ki, bu yaşda qadında uşağın inkişaf etdiyi orqanlar tam yetişmədi-

yindən bəndəki uşağın da inkişafı ləngiyə və ya anormal uşaq dünyaya gələ bilər. Bundan başqa, qızlar qadınlıq və analıq dövrlərində yaşı az olsa belə, onlarda qadınlaşma, püxtələşmə prosesləri başlayır. Beləliklə, orqanizmdə hormonal balanslaşma pozulur. Bu da qadının tez yaşlanması-na və xəstəliklərə tutulmasına səbəb olur. Təcrübədə qadın xəstəliklərinə əksər hallarda erkən yaşda ailə quran xanımlarda rast gəlinir. Həmin yaş

həddində orqanizmdə formalaşma hələ tam başa çatmamış sayılır. İstisnaları çıxmaq şərti ilə mütəxəssislər erkən yaşda ana olmuş qadınların yeni missiyaya psixoloji hazırlığının aşağı olduğunu da vurğulayırlar. Bu isə cəmiyyət üçün yetişdiriləcək fərdin normal təlim-təربiyədən məhrum edilməsinə yol açır.

Erkən ana olan qadınlarda sonradan uşaqlarından imtina etmək, onları uşaq evlərinə vermək və düzgün tərbiyə ve-

rə bilməmək halları da çox olur. Mütəxəssislər həmçinin qeyd edirlər ki, adətən qadınlarda cinsi yetişkinlik dövrü 18 yaşda tamamlanır. Məhz bundan sonra qadınlar həm psixoloji, həm də fizioloji doğuşa hazır olmağa başlayır.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi bir müddət əvvəl erkən nikah mövzusunda araşdırma hazırlayıb. Araşdırmada erkən nikahlarla mübarizə üçün çıxış yolları göstərilir:

1. Erkən nikah kompleks tədbirlər tələb edən sosial bir problem olduğu üçün təkbaşına maarifləndirmə aksiyaları ilə qarşısını almaq mümkün deyil. Maarifləndirmə işi davam etdirilməlidir, lakin bu kampaniyalarda əsas hədəf erkən nikaha loyallıq münasibət göstərən şəxslər olmalıdır.

2. Bir çox hallarda erkən nikahın səbəbi sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı olduğu üçün müvafiq qurumlarla birgə riskli ailələrin sosial təminatının yaxşılaşdırılması, eləcə də qızların keyfiyyətli təhsilə əlçatanlığının artırılması ilə bağlı kompleks tədbirlər görülməlidir.

3. Qanunvericiliyin hökmlərində məsuliyyət artırılmalı, cinayət təbiiqi mexanizmləri müvafiq orqanlarla - Daxili İşlər Nazirliyi ilə müzakirələr əsasında təkmilləşdirilməli, ictimai nəzarət gücləndirilməlidir.

4. Erkən nikaha məruz qalan şəxsin valideynlərinin cəzalandırılması ilə yanaşı qanunvericilikdə, cinayət məcləsində 18 yaş altında nikahda daxil olan şəxsin tərəf-müqabilinin də cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi ilə bağlı dəyişikliklər aparılmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlilə GƏRAY

345 manatlıq ödənişi almaq üçün nə etməli?

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən müraciət mexanizmi hazırlanacaq və gözlənilir ki, tam elektron olacaq

Baş nazir "Məşğulluq haqqında" qanuna edilən dəyişikliklərin icrasının təmin edilməsi barədə sərəncam imzalayıb. Bu sərəncam kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması və məqsədli proqramların həyata keçirilməsi qaydalarının reallaşdırılması məqsədi daşıyır.

Sərəncama əsasən, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Ədliyyə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi və icra prosesində müəyyən ediləcək digər aidiyyəti dövlət orqanları ilə razılaşdırmaqla, kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması qaydasının layihəsini iki ay müddətində Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir. Ədliyyə Nazirliyi isə digər müvafiq qurumlar ilə razılaşdırmaqla həmin müddətdə

məqsədli proqramların həyata keçirilməsi qaydasının layihəsini hazırlamalıdır. Sözügedən nazirlik həmçinin 4 ay müddətində normativ hüquqi aktların Qanuna və Fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin etməlidir.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi növbəti yarım il ərzində sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin kateqoriyaları üzrə faiz dərəcələrini və məqsədli proqramların həya-

ta keçirilməsi çərçivəsində işəgötürən tərəfindən yaradılan hər iş yerinə görə iqtisadi fəaliyyət növlərinin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla ayrılacaq vəsaitin məbləğini təsdiq edəcək. Bu dəyişikliklər iş axtaran vətəndaşlarımızın

özlə sektorda işlə təmin olunmaqla dövlətdən ayda minimum əmək haqqı məbləğində, yeni 345 manat vəsait almasına imkan verəcək. Minimum əmək haqqı artdıqca bu məbləğ də yüksələcək.

İqtisadçı Vüqar Bayramov hesab edir ki, bu dəyişikliklər özlə sektorda dövlət hesabına daha çox iş yerlərinin yaradılmasına xidmət edəcək və dövlət işsizlikdən Sığorta Fondunun vəsaiti hesabına özlə sektorda kvotadan əlavə 15 mindən artıq iş yerinin yaradılmasını dəstəkləyəcək.

"Praktik olaraq ilkin qiymətləndirmələrə görə təxminən 15 mindən artıq vətəndaşımızın kvotadan əlavə işlə təmin edilməsi mümkün olacaq. Bu zaman onların maaşları dövlət tərəfindən ödəniləcək və onlar özlə sektorda işə cəlb olunacaqlar", - o əlavə edib.

İqtisadçının sözlərinə görə, sərəncamdan göründüyü kimi, müvafiq qurumlar üçün ayrılan müddəti nəzərə aldıqda 2025-ci ilin əvvəlindən etibarən vətəndaşlar 345 manatlıq ödəniş üçün müraciət edə biləcəklər: "Bu müddətdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən müraciət mexanizmi hazırlanacaq və gözlənilir ki, müraciət tam elektron olacaq. İlk mərhələdə sahibkarlıq subyektləri müraciət edib qeydiyyatdan keçəcəklər və daha sonra iş yerlərini təklif edə biləcəklər.

Xatırladaq ki, 345 manat dövlət tərəfindən ödənilən hissəsidir. Həmin iş yerlərində sahibkarlıq subyektləri də əlavə ödəniş imkanına malik olacaqlar. Məsələn, əmək haqqı 650 manatdırsa onun 345 manatı dövlət 305 manatı isə işə götürən tərəfindən ödəniləcək. Bu mexanizm sosial müdafiə tədbirlərinin daha da gücləndirilməsinə xidmət edir.

MUSAVAT

Son səhifə

N 126 (8499) 20 iyul 2024

İnsan necə il yaşaya bilər? - Maraqlı tədqiqat

İnsanın uzunömürlülüüyü mübahisəli mövzudur. Alimlərin araşdırmasına görə, insanlar 105 yaşa qədər hansısa xəstəlikdən ölməyə, o yaşdan sonra xəstələnirlər və təbii ölümə həyatdan vidalaşırlar.

"Science" jurnalı Amerika və İtaliya alimlərinin insan uzunömürlülüüyü ilə bağlı araşdırmalarını dərc edib. Araşdırma qrupunun üzvü Kennet Uoxter yaşlı İtalyanları müşahidə etdiklərini və çox maraqlı bir nəticəyə geldiklərini açıqlayıb. Müşahidələr göstərib ki, 80 yaşına qədər insanların sağlamlığı sürətlə pisləşir və bu proses 105 yaşa qədər davam edir.

Tədqiqatda 2009-2015-ci illərdə 105 yaşa çatmış və ondan yuxarı 3836 İtaliya sakini iştirak edib. Onlardan 463-ü kişi, qalanları isə qadın olub. Məlum olub ki, sağlamlıqla bağlı problemlər 105 yaşa çatdıqdan sonra sabitləşir, bu da xəstəlikdən ölüm ehtimalını azaldır.

"Gompertz" adlı qanuna görə, müəyyən yaşa çatdıqdan sonra növlərin əksər nümayəndələri sadəcə qocalıqdan ölür. 2016-cı ildə Amerika tədqiqatçıları da insanların maksimum 110-115 ilə qədər yaşaya biləcəyini açıqlayıblar. Amma Uoxter və onun həmkarları bu yanaşma ilə razılaşırlar. Onlar uzunömürlülərlə bağlı mövcud bütün məlumatları təhlil edərək belə nəticəyə gəliblər ki, 105 yaşa çatandan sonra insanın səhhətində heç bir dəyişiklik baş vermir. Buradan belə nəticə çıxır ki, "Gompertz" qanunu insanlara şamil edilmir, əks halda ölüm ehtimalı 105 ildən sonra da artardı. Bu da insan həyatının heç bir sərhəddinin olmadığını göstərir.

Alla Puqaçovanın limuzinində "bomj"lar məksunlaşdıblar

Ötən əsrin 90-cı illərində Alla Puqaçova 10 metrlik "Hummer" limuzini ilə Rusiya paytaxtını gəzən yeganə müğənni idi. Cəhrazı salonlu ağ avtomobili müğənniyə doğum günündə Allanın həmin illərdə evli olduğu Filipp Kırkorov hədiyyə edib. Boşandıqdan sonra Puqaçova nədənsə limuzini Kırkorova qaytarıb. Lakin sonuncu avtomobili sürməyib və hətta hər-raca çıxarmaq barədə də fikirləşib.

Model unikal olduğundan, Amerikada sifarişlə hazırlanıb və 250 min avroya başa gəlib. Sonradan Filipp hərrac ideyasından imtina edib və avtomobili Rusiya Avtomobil Muzeyinə göndərmək qərarına gəlib. Ancaq bu da baş tutmadığından limuzin bütün bu illər ərzində ifaçının 92 yaşlı atasının həyatında dayanıb. Üç ay əvvəl avtomobil yoxa çıxıb və yalnız təzəlikcə

Krasnodar diyarında, tarlada tapılıb. Bir vaxtlar şou-biznes ulduzlarını daşıyan maşında indi evsizlər məskunlaşıblar. Maşının bütün kuzovu artıq paslanıb və model çoxdan dəbdəndən çıxıb.

İtaliyada 1,5 milyon dollarlıq avtomobillər istehsal olunacaq

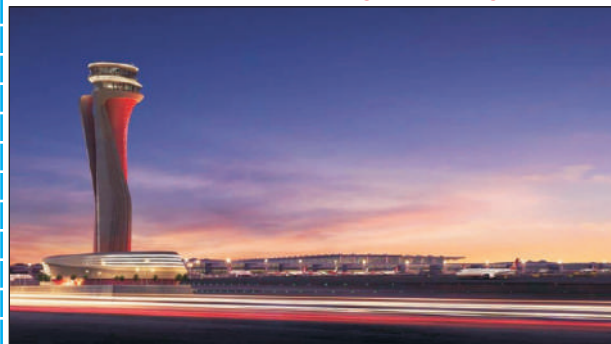
İtaliyanın "Eccentrica Cars" şirkəti "Lamborghini Diabolo" idman avtomobilini "canlandırmaq" planlarını açıqlayıb. Avtomobilin 19 nüsxə tirajla buraxılacağı təsdiqlənib. Onlardan hər birinin dəyəri 1,47 milyon dollar olacaq. "Diabolo" tamamilə yenidən işlənmiş şəkildə, eləcə də müasir sürücüyə yardım sistemləri alacaq. Eyni zamanda, avtomobillər birinci növlə quraşdırılmış eyni 5,7 litrlik V12 mühərriki ilə təchiz ediləcək. Lakin aqreqatın gücü 492 at gücündən 550 at gücünə qədər artırılacaq.

"Diabolo Eccentrica"-nın maksimal sürəti 335 km/saat olacaq. Qeyd edək ki, "Lamborghini Diabolo" ilk dəfə 1990-cı ildə təqdim edilib və markanın 320 km/saatdan çox sürətə çatıb. İlk avtomobili olub. "Diabolo" 2001-ci ilə qədər istehsal edilib, sonradan "Lamborghini Murcielago" ilə əvəz olunub.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dış minası bədəninizdəki ən sərt hissədir.
- * Burnunuzla baş barmağınız eyni boydadır.
- * Dışlərinizin kökü dünyaya gəlməzdən 6 ay əvvəl meydana gəlməyə başlayır.
- * Bədəninizin 30 dəqiqədə itirdiyi istiliklə iki litr suyu qaynada bilərsiniz.
- * Hər bir ayağınızda təxminən bir trilyon bakteriya var.
- * Gördüyümüz yuxular 2-3 saniyə davam edir.
- * Ən yaxşı yuxu vaxtı - axşam saat 10-dan səhər 6-ya kimi.
- * Dərman içəndən sonra bir müddət uzanmayın.
- * Telefonun enerjisi 1 və ya 2 xətt qalıbsa, ondan istifadə etməyin. Çünki bu zaman telefonla danışanda radiasiya 1000 dəfə artıq təsir göstərir.
- * Sizə istidirsə, dirşəklərinizi soyuq suya salın.
- * Ayaqlarınız yorulmuşsa, sərin su ilə yuyun, sonra dabanlarınıza krem çəkin və dabanları dizə qədər masaj edin.
- * Su çox içməyin - daha çox tərləyəcəksiniz, isti çay, ya da meyvə şirəsi susuzluğunuzu daha yaxşı yatırır.
- * Dəri qış ərzində bir qədər solur və təravətini itirir, bunun qarşısını almaq üçün çiməndə dərini bərk sürtmək və təzəli gah soyuq, gah da isti duş qəbul etmək lazımdır. Bu qan dövranını yaxşılaşdırır və solğunluğu aradan qaldırır.

İstanbul Hava Limanı dünyanın ən yaxşısı seçildi

Türkiyənin İstanbul Hava Limanı ABŞ-də nəşr olunan "Travel and Leisure" səyahət jurnalı tərəfindən hər il təşkil edilən "Dünyanın 10 ən yaxşı beynəlxalq hava limanı" sorğusunda oxuculardan 95,79 bal toplayaraq birinciliyə layiq görüldü.

Oxucu sayı hər ay 16 milyondan çox olan "Travel and Leisure" jurnalının mükafatlandırma mərasimi ABŞ-nin Nyu-York şəhərində baş tutub. Mükafat İstanbul Hava Limanının əməliyyatları üzrə baş müdür müavini Mehmet Büyükkaytana təqdim edilib.

Büyükkaytan dünyanın dörd bir yanından olan rəqibləri ilə yarışdıqları səsvərdə birinci olmaqdan məmnun olduğunu qeyd edib. "İstanbul Hava Limanı olaraq, sənişin məmnuniyyətini ön planda tutaraq xidmətlərimizi sənişinlərin ehtiyaclarına uyğun formalaşdırırıq. Həmkarlarımızın da töhfələri ilə təqdim etdiyimiz bu xidmətlərin şəxsən sənişinlərimiz tərəfindən bəyənilməsi bizi çox məmnun etdi", - deyir o bildirir.

"Travel and Leisure" jurnalı oxucularının rəyləri əsasında aparılan araşdırmada hava limanlarını giriş, check-in, təhlükəsizlik, qida və içki sahələri, alış-veriş və dizayn baxımından qiymətləndirilir. Sorğuda səsə qoyulan digər hava limanları arasında Çanqi Hava Limanı (Sinqapur), Hamad Beynəlxalq Hava Limanı (Qətər), Dubay Beynəlxalq Hava Limanı, İnçeon Beynəlxalq Hava Limanı (Cənubi Koreya), Abu-Dabi Beynəlxalq Hava Limanı (Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri), Haneda Beynəlxalq Hava Limanı (Yaponiya), Çatrapati Şivaji Maharac Beynəlxalq Hava Limanı (Hindistan), Honq-Konq Beynəlxalq Hava Limanı və Osaka Beynəlxalq Hava Limanı (Yaponiya) da yer alıb. İstanbul Hava Limanı ilk dəfə 2021-ci ildə "Travel and Leisure" jurnalının sorğusuna qatılıb və siyahıda ilk Türkiyə hava limanı olub.

Qırğızıstanda fəlcilərlə bağlı qanun qəbul edilib

Qırğızıstanda fəlc, ekstrasens, sehrbazların xidmətlərinin reklamı rəsmi olaraq qadağan edilib. Qadağanı təsdiq edən sənədi Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov imzalayıb. Təşəbbüs Qırğızıstan parlamentinin 25 üzvünə məxsusdur. Qeyd olunur ki, qanun qırğızların şüurunun manipulyasiyasını aradan qaldırmağa yönəlib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500